

DOLENJSKI GOZDAR

Št. 3 Glasilo delovnega kolektiva
Gozdnega gospodarstva
L. III. NOVO MESTO

D O L E N J S K I G O Z D A R
GLASILO KOLEKTIVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA
N O V O M E S T O

Novo mesto, julij 1966.

Številka 3

Letnik III.

IZDÁJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič
in člani ing. Danica Belopavlovič, Franc Markovič,
ing. Konrad Mehle in Rade Jože

V S E B I N A

	Stran
1. Sklepi organov upravljanja	1
2. Poročilo na 1. seji novega DS	15
3. Izkušnje pri vzgoji presajenk v drevesnici Rožek-Podturn	23
4. Intenzivni nasad "Vahta" s posebnim ozirom na sajenje jelke iz naravnega podmladka	28
5. Rezultati testiranja	34
6. Gozdni delavci sekači so se že tretjič pomerili na tekmovanju v Podturnu	35
7. Nova cesta na Gorjancih	37
8. Obiskali so nas italijanski gozdarski strokovnjaki in gozdarski inšpektorji iz Slovenije	40
9. Ugotavljanje vrednosti gozdov	41
10. Nekaj podatkov o poškodbah v zvezi z delom in obolenjih izven dela tekom zadnjih let	46
11. Premena gozdov v Suhi krajini	56
12. Ali res ne utegnemo poiskati najvišjega in najdebelejšega drevesa?	59
13. Prva trofeja	61
14. Dvakratni strah zaradi medveda	63

V S E B I N A

	Stran
1. Sklepi organov upravljanja	1
2. Poročilo na 1. seji novega DS	15
3. Izkušnje pri vzgoji presajenk v drevesnici Rožek-Podturn	23
4. Intenzivni nasad "Vahta" s posebnim ozirom na sajenje jelke iz naravnega podmladka	28
5. Rezultati testiranja	34
6. Gozdni delavci sekači so se že tretjič pomerili na tekmovanju v Podturnu	35
7. Nova cesta na Gorjancih	37
8. Obiskali so nas italijanski gozdarski strokovnjaki in gozdarski inšpektorji iz Slovenije	40
9. Ugotavljanje vrednosti gozdov	41
10. Nekaj podatkov o poškodbah v zvezi z delom in obolenjih izven dela tekom zadnjih let	46
11. Premena gozdov v Suhi krajini	56
12. Ali res ne utegnemo poiskati najvišjega in najdebelejšega drevesa?	59
13. Prva trofeja	61
14. Dvakratni strah zaradi medveda	63

SKLEPI ORGANOV UPRAVLJANJA

Upravni odbor je imel dne 19. maja 1966 zadnjo sejo v svoji mandatni dobi. Na seji je razpravljajal in sklepal o naslednjih zadevah:

1. Proučil je finančni program, ki ga je pripravila plansko - analitska služba. Upravni odbor je predlagal z nekaterimi dopolnitvami celotno materijo delavskemu svetu v razpravo in sklepanje.
2. Proučil je vloge občinskih skupščin, ki so zaprosile za denarni prispevek za skupno reševanje komunalnih problemov. Upravni odbor je predlagal delavskemu svetu, da iz svojih sredstev določi 5,000.000 starih dinarjev in jih dodeli občinam.
3. Proučil je predlog plana skupne porabe in ga z nekaterimi dopolnitvami dal v razpravo in sklepanje delavskemu svetu.
4. Prav tako je osvojil predlog o razdelitvi investicij na gojenje gozdov in intenzivne nasade ter ga dal v reševanje DS.
5. Proučil je predlog komisije za nagrajevanje o nagrajevanju strokovnih delavcev. Upravni odbor priporoča delavskemu svetu, da zadevo prouči in potrdi.
6. Potrdil je predlog komisije za nabavo osnovnih sredstev po katerem nabavi gozdno gospodarstvo 4 induktorske telefonske aparate za potrebe žičnic za gozdni obrat Podturn in Novo mesto, 2 pisalni mizi in 2 omari za gozdni obrat Novo mesto.
7. Delavskemu svetu priporoča, da potrdi predlog sindikalnega plenuma o razdelitvi denarja kot nadomestilo za K-15.
8. Hišniku tov. Smrke Juletu je odobril nagrado 100 N din za dela hišnika in za vodenje arhiva.
9. Fabjan Jožeta, gozdarskega tehnika je začasno razporedil na delo na obrat za gozdarsko načrtovanje.

10. Potrdil je odločitev GO Črnomelj in Metlika tako, da gozdarski tehnik Žokvič Janko ostane v revirju Platinina do odhoda k vojakom, v Metliki pa začasno zasede delovno mesto revirnega gozdarja Veselič Niko.
11. Gregorčič Nacetu je dodelil stanovanje - garsonjero v stanovanjski hiši na Kotarjevi 12.
12. Potrdil je predlog GO Črmošnjice, da se Troje Karěl razporedi na delovno mesto revirnega gozdarja s samostojnim revirjem.
13. Krampelj Juretu, tehničnemu risarju je odobril plačilo šolnine v znesku 640 N din za izredno šolanje na lesno industrijski tehnični šoli.
14. Osnovni šoli Rožni dol je odobril 10 m³ tehničnega lesa za popravilo šole proti plačilu biološke amortizacije in uslug, če bo posek in spravilo izvršil gozdni obrat.
15. Elektrifikacijskemu odboru Plešivica pri Žužemberku je odobril 1000 N din kot pomoč za elektrifikacijo vasi.
16. Imenoval je komisijo za ugotavljanje delovnih sposobnosti za gozdarske strokovne delavce.

V komisiji so:

1. Adamič Dane
2. Mehle ing. Konrad
3. Vidervol ing. Jože

Pomlajeni delavski svet se je sestal v ponedeljek 23. maja na svojo prvo sejo. Potem ko je predsednik delavskega sveta tov. Lukšič Jože ugotovil sklepčnost, je delavski svet začel z delom.

Člane delavskega sveta je seznanil z izidom volitev predsednik volilne komisije Kure ing. Danilo. Iz poročila smo ugotovili, da so v delavski svet izvoljeni naslednji tovariši:

a/ iz delovne skupnosti:

GOZDNI OBRAT NOVO MESTO:	Bukovec Jože Kastelic Uroš
GOZDNI OBRAT PODTURN:	Vlašič Anton
GOZDNI OBRAT ČRMOŠNJICE:	Haler Ernest
GOZDNI OBRAT ČRNO MELJ:	Vrlinič Rade
GOZDNI OBRAT TREBNJE:	Dežman Nace Plavec Miha
SKLADIŠČE NOVO MESTO:	Vrhovšek Milan
SKLADIŠČE ČRNO MELJ:	Horvatič Drago
GRADBENI OBRAT:	Kovačič Alojz
OBRAT ZA GOZDARSKO NAČRTOVANJE:	ing. Hočevart Tone

b/ zastopniki kmetov lastnikov gozdov:

iz GO Novo mesto	Barborič Tone
" " Straža	Legan Stane
" " Podturn	Šenica Anton
" " Črmošnjice	Pašič Franc
" " Črnomelj	Bukovec Franc
" " Metlika	Pezdirc Anton
" " Trebnje	Jarc Alojz

Nato je direktor tov. Penca ing. Janez prečital poročilo o gospodarjenju v podjetju v letu 1965.

Delavski svet je zatem dal razrešnico upravnemu odboru, nato pa je izvolil nov upravni odbor.

V upravni odbor so bili izvoljeni:

1. Faleskini Rudi, vodja skladišča Straža,
2. Bajt Mirko, gozdarski tehnik, ref. za goj. pri GO Novo mesto,
3. Japelj ing. Boštjan, gozd. inženir, referent za izkoriščanje pri GO Straža,
4. Klančičar ing. Slavko, gozd. inženir, upravitelj GO Podturn,

5. Šebenik Janez, gozd. tehnik, upravitelj GO Črmošnjice,
6. Fabjan Anton, gozd. tehnik, upravitelj GO Črnomelj,
7. Jakab Koloman, vodja skladišč,
8. Mlakar ing. Damijan, gozd. inženir, referent za gojenje pri GO Trebnje,
9. Petretič Martin, gradbeni delovodja pri gradb. obratu,
10. Želko Martin, manipulant na skladišču Črnomelj,
11. ing. Janez Penca, direktor.

Delavski svet je imenoval v komisije naslednje člane delovne skupnosti:

I. Komisija za perspektivni plan:

1. Kalinovič ing. Rade, predsednik
2. Štirn Franc
3. Hočevar ing. Tone
4. Cujnik ing. Peter
5. Mazovec Vera

II. Komisija za nagrajevanje:

1. Geršič Peter, predsednik
2. Zidar Anton
3. Petretič Martin
4. Padovan Ivan
5. Lukšič Jože
6. Čibej Franc
7. Weiss Jože

III. Nadzorni organ pri osnovanju intenzivnih nasadov:

ing. Cujnik Peter

IV. Komisija za pregled naprav in motornih vozil:

1. Kure ing. Jože, predsednik
2. Špiletič Bogo
3. Novak Dane

V. Kolavdacijska komisija:

1. Kure ing. Danilo, predsednik
2. Belopavlovič ing. Danica
3. Hočevar ing. Tone

VI. Komisija za izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovnih dolžnosti:

1. Kure ing. Danilo, predsednik
2. Povše Franc
3. Kalinovič ing. Rade

VII. Komisija za vsklajevanje splošnih aktov:

1. Špiletič Bogo, predsednik
2. Fabjan Anton
3. Gregorčič Nace
4. Ilc Stane
5. Pavec ing. Vlado
6. Bukovec Janez
7. Belopavlovič ing. Danica
8. Markovič Franc

VIII. Komisija za nabavo in prodajo osnovnih sredstev:

1. Hrovatič Drago, predsednik
2. Ilc Stane
3. Lukšič Franc

IX. Komisija za ugotavljanje škode in odpis poškodovanih sredstev:

1. Kure ing. Jože, predsednik
2. Petrič ing. Jože
3. Cujnik Viktor

X. Komisija za prošnje in pritožbe:

1. Vlašič Anton, predsednik
2. Belopavlovič ing. Danica
3. Gričar Franc

XI. Komisija za razpis posojil:

1. Vrlinič Rade, predsednik
2. Puhan Alojz
3. Faleskini Rudi
4. Štirn Franc
5. Adamič Danijel

XII. Komisija za sečna dovoljenja:

1. Bajt Mirko, predsednik
2. Serini Alojz
3. Barič Jože

XIII. Kadrovska komisija:

1. Vidervol ing. Jože, predsednik
2. Petrič ing. Jože
3. Dežman Nace

XIV. Upravni odbor počitniškega doma Novigrad:

1. Jakab Koloman, predsednik
2. Štirn Franc
3. Gregorčič Nace

1. Delavski svet je nato razpravljajal o finančnem planu za leto 1966. Finančni plan je sestavljen na podlagi količinskega plana normativov, materiala in dela, poslovnika, realizacije stroškov v letu 1965, pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, dviga cen in drugih pogojev delovnih enot.

Obširna razprava in dopolnilni predlogi, ki so jih dali člani delavskega sveta, so dopolnili plan. Po tem planu bo znašal celotni dohodek 35,130.695 N din, kar je precej več kot leta 1965. To povečanje gre v glavnem na račun dviga cen in materialnih stroškov. Člani delavskega sveta so se zanimali predvsem za stroške materiala, storitev, investicijskega vzdrževanja, teren-skih dodatkov in osebnih dohodkov. Predlagali so, da je treba stroške čimbolj znižati, vendar so nekateri z dokazi podkrepili svoje trditve o povečanju izdatkov za prevoze. Stroški prevozov in vlačjenja so se občutno dvignili zaradi pomanjkanja voznikov. Prav zaradi tega je delavski svet zadolžil vodjo službe za mehanizacijo, da prouči uvedbo mehanizacije pri spravilu lesa.

2. Precej obsežna je bila tudi razprava o korekturi pravilnika o normah. Po predlogu, ki ga je podal upravni odbor, so se izvršile pri normah za posek in izdelavo lesa iglavcev spremembe in sicer normativ se za povprečno kubno drevo 1,5 m³ določi na 4,1 m³ potem pa se povečuje na vsakih 0,10 m³ za 0,10 m³. Pri listavcih pa se

normativ za drobnejše sortimente zniža. Delavski svet je predlog osvojil. Poleg tega je delavski svet sprejel sklep o spremembi normativov pri gojenju. Normativ za kopanje jam za pogozdovanje se poveča od 80 na 100 jam v 7 urah, norma za saditev jelke pa se določi na 200 kom v sedmih urah. Delavski svet je nato sprejel prečiščeno besedilo pravilnika o normah.

3. Delavski svet je sklenil, da prispeva gozdno gospodarstvo občinam za urejanje komunalnih problemov denarna sredstva in sicer:

Občini Novo mesto za rekonstrukcijo Trdinove ceste 25000 N din, občini Trebnje za regulacijo Mirne in asfaltiranje ceste na Mirni 7.900 N din, občini Metlika za vodovod v Gradacu 3.500 N din in občini Črnomelj za popravilo Trdinove in Metliške ceste 3.000 N din.

4. Delavski svet je potrdil razdelitev sklada skupne porabe v višini 829.530 N din. Sklad je razdeljen na:

	v 000 S din
1. Anuitete	5.780
2. Odplačilo stanovanja "Majde Šilc"	1.000
3. Prenos dela poslovne stavbe v Črnomlju na sklad skupne porabe	1.200
4. Adaptacija stanovanja v Črnomlju	2.800
5. Plačilo dolga KZ Črnomelj	150
6. Novogradnja - blok Dol. Toplice	21.275
7. Garancijski polog za blok Dol. Toplice (10 % od predračuna)	3.193
8. Nakup trosobnega stanovanja na Mestnih njivah	8.800
9. Prispevki družbnim organizacijam	1.305
10. Prispevek za prešolanje otrok delavcev	864
11. Popravilo počitniškega doma Novigrad in nakup opreme	1.000
12. Regresi počitniškemu domu in dotacije sindikatu	2.500
13. Nakup stanovanja v Metliki	1.950
14. Nakup bojlerja za menzo	43
15. Nakup hladilnika za Planino	160
16. Prispevek od investicij za energotiko	826

17. Posojila delavcem za gradnjo stanovanj	25.636
18. Postavitev stanovanjskih barak v Trebnjem	1.000
19. Nakup stanovanja v Trebnjem	2.900
20. Oprema menze za delavce v Podturnu	500
21. Nerazporejeno	71

SKUPAJ: 82.953

Delavski svet je sprejel SKLEP, da najame pri Dolenjski banki prenostitveni kredit v višini 15.494,63 N din za nakup stanovanja v Trebnjem.

5. Potrdil je predlog upravnega odbora, ki je predlagal spremenjen sistem nagrajevanja strokovnih delavcev. V prejšnjem pravilniku so bili vsi gozdarski strokovni delavci nagrajevani po enotnem sistemu. Tak centralizem se je za nekatera delovna mesta pokazal slab, se pravi, normativi niso bili vsklajeni med enim in drugim delom. Da se odpravi ta pomanjkljivost, je delavski svet (večina članov) mnenja, da se centralno določijo kriteriji samo za delitev na obrate, znotraj obrata pa določijo kriterije za delitev na posameznika obratni delavski sveti.

6. Delavski svet je odobril posojilo za gradnjo stanovanj sledečim članom delovne skupnosti:

Ime in priimek	obrat	znesek
1. ing. Penca Janez	uprava	15.000
2. Škufca Stanko	uprava	15.000
3. Kralj Martin	GO Novo mesto	5.000
4. Zorc Mimi	"	5.000
5. Staniša Stane	"	3.000
6. Zagorc Stanko	"	7.000
7. Legan Jože	GO Straža	3.000
8. Turk Jože	"	15.000
9. Muren Martin	"	5.000
10. Rom Metod	GO Podturn	4.000
11. Bradač Franc	"	15.000
12. Podržaj Jože	"	5.000
13. Struna Rudi	"	3.000
14. Lozar Jože	GO Metlika	14.000
15. Haler Ernest	GO Črmošnjice	8.000
16. Stare Ivan	"	5.000

17. Hudorovac Zvonko	GO Črmošnjice	5.000
18. Tomanič Alojz	GO Črnomelj	5.000
19. Fabjan Anton	"	18.000
20. Barič Jože	"	2.000
21. Kure Stanka	"	5.000
22. Kobetič Franc	"	5.000
23. Weiss Janko	"	15.000
24. Rom Stanko	"	5.000
25. Horvatič Drago	"	15.000
26. Lakner Vlado	"	15.000
27. Špelič Marija		
Smolič Jože	GO Trebnje	20.000
28. Petretič Martin	gradbeni obrat	5.000
29. Zaletelj Franc	"	5.000
30. Mulej Dušan, upokojenec		5.000

Zaradi pomanjkljive dokumentacije so bile zavrnjene naslednje prošnje za posojilo:

1. Pranjkovič Mate	GO Črmošnjice
2. Alič Bejdo	"
3. Haremovič Redep	"
4. Gole Anton	"
5. Ljubič Marija	GO Trebnje
6. Jakše Ivan	gradbeni obrat

7. Razpisal je volitve v skupščino stanovalcev stanovanjske enote.

8. Delavski svet je potrdil predlog sindikalnega plenuma o razdelitvi denarja za nadomestilo K-15. Po tem sklepu prejme vsak delavec, ki ima pravico do letnega dopusta cca 160 N din odvisno od skupne realizacije izplačanih osebnih dohodkov. Delavcem, ki so socialno ogroženi in borcem, pa se bo poleg 160 N din na posameznika dodalo za rekreacijo določen znesek iz sredstev v višini 0,2 % od 1,5 % izplačanih osebnih dohodkov, kolikor je namenjeno za rekreacijo.

9. Delavski svet je sprejel sklep s katerim je dopolnil 138. in 139. člen statuta podjetja. Dopolnilo se nanaša na higiensko tehnično varstvo pri delu.

10. Potrdil je predlog o sistemizaciji delovnega mesta skladiščnika na upravi ter po eno delovno mesto revirnega vodje na gozdnem obratu Črmošnjice in Črnomelj.
11. Sprejel je sklep o prodaji tehničnega lesa in drv članom delovne skupnosti. Na podlagi tega sklepa bodo člani delovne skupnosti imeli možnost kupiti tehnični les in drva na rastišču (na panju) po prodajni ceni (grosistični) tako, da se odštejejo stroški izdelave, spravila in prevoza.
12. Delavski svet je sprejel SKLEP, da se namesto iz sklada skupne porabe plača prispevek za gradnjo ceste na sklad. Straža v znesku 30.000 N din iz poslovnega sklada.
13. Nadalje je sprejel sklep, da se logarnica Padež, GO Novo mesto gradi iz sredstev amortizacije za regeneracijo gozdov in ne iz sredstev investicijskega vzdrževanja kot je bilo sklenjeno na eni lanskim sej. Predračunska vrednost znaša 66.364 N din.
14. Sprejel je tudi sklep, da se iz sklada skupne porabe adaptira stanovanjska stavba na postaji v Črnomlju.
15. Od KZ Novo mesto je gozdno gospodarstvo prevzelo garancijski polog za intenzivni nasad Smrečnik.
16. Sklenil je, da se sredstva neobveznega rezervnega sklada v višini 220000 N din prenesejo na sklad skupne porabe.
17. Počitniškemu domu Novigrad je odobril akontacijo v višini 5000 N din. Denar gre iz sklada skupne porabe.
18. Delno je ugodil pritožbi revirnega gozdarja Kumar Staneta, GO Straža, ki se je pritožil zaradi premestitve v drug revir. Ugodeno mu je bilo, da se bo lahko preselil v stanovanjsko hišo na Dvoru takoj, ko se bo odselil Žagar Vladimir.

19. Zavrnil je pritožbo Jarc Alojza, GO Podturn z utemeljitvijo, da je osnova za izračun osebnega dohodka vsklajena z delovnim mestom, ki ga opravlja.
20. Delno je bilo ugodeno pritožbi Gorše Anice, GO Podturn, ki ugovarja proti premestitvi iz destilarne na delo v drevesnico.
21. Delno je DS ugodil pritožbi delavcev drevesnice Črnomelj in jim povečal osnovo za izračun osebnega dohodka od 530 na 540 N din, terenski dodatek pa od 2,20 N din na 2,50 N din. Sklep se nanaša na vse delavce v drevesnicah.
22. Delavski svet je ugodil pritožbi Špiletič Bogota, ki je ugovarjal zoper nesorazmerje pri osnovi za izračun osebnega dohodka. Osnovo je povečal iz 1100 na 1150 N din.
23. Potrdil je predlog delovne skupnosti uprave, da se osnova strojepiske na upravi in obratu za gozdarsko načrtovanje izenači.
24. Nadalje je sprejel sklep, da se obračunavajo deževni dnevi, državni prazniki in dnevi, ki jih prebije delavec na sestanku organov upravljanja na podlagi osnove določene v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
25. Odobril je predlog obrata za gozdarsko načrtovanje, ki je predlagal odkup in zamenjavo gozdnih zemljišč in lesa.
26. Sprejel je sklep, da se čimprej naroči kamion za gozdni obrat Straža.
27. Predlog GO Straža za prevoz delavcev na delo naj predhodno prouči obratni delavski svet GO Straža in upravni odbor, nato pa bo o njem sklepal DS.

SESTAL SE JE NOVOIZVOLJENI UPRAVNI ODBOR

Novoizvoljeni upravni odbor je na svoji prvi seji dne 10. junija 1966 razpravljajal in sklepal o naslednjih zadevah:

Najprej je izvolil svojega predsednika in namestnika. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen Faleski-
ni Rudi, vodja skladišča Straža, za njegovega namestni-
ka pa Šebenik Janez, upravitelj GO Črmošnjice.

Direktor podjetja ing. Janez Penca je podal kratko a-
nalizo gospodarjenja v prvem četrtletju tega leta. Iz
poročila smo ugotovili, da je program dela za prvo
četrtletje oziroma za prvih pet mesecev v celoti dose-
žen, na nekaterih delih pa celo presežen. Zelo lepe
rezultate smo dosegli pri pogozdovanju in osnovanju
novih nasadov, saj smo pogozdili kar 181 ha, to je re-
kord spomladanskega pogozdovanja. Prav tak rezultat
smo dosegli pri sečnji listavcev pri čemer smo letni
plan že skoro v celoti realizirali. Število zaposlenih
delavcev je nekoliko večje napram prejšnjemu letu, to
pa zaradi povečanih del predvsem v gradbeništvu. Tov.
ing. Penca je v poročilu ugotovil, da smo na področju
klasiranja sortimentov napravili nekaj napak, kar bo
potrebno v bodoče odpraviti. Bilo je govora tudi o
nujnosti označevanja gozdnih sortimentov iz gozdov
SLP in gozdov v državljanski lastnini. Tako v poročilu
kot diskusiji je bilo govora o izdelavi perspektivne-
ga programa. V pravilniku o delitvi dohodka bo potrebno
spremeniti nekatera določila. Višina sredstev za osebne
dohodke, ki se razdeli med delovne enote naj bi bila od-
visna tudi od razmerja zaposlenih in smotrnih vlaganj.
Določila pravilnika bo treba upoštevati z vso resnostjo.

Po drugi točki dnevnega reda je upravni odbor razpravljajal
o nekaterih kadrovskih problemih. Predvsem je bilo govo-
ra o finančno knjigovodskem in administrativnem kadru.
Po poslovniku je določenih 48 delovnih mest. Trenutno
dela na tem delu 59 delavcev, po predvidevanjih pa naj
bi jih bilo 37. Torej s porastom znanja se število za-
poslenih lahko znižuje.

Pred organi upravljanja stoji naslednja naloga:

1. Kako realizirati poslovnik/glede števila zaposlenih v finančno-knjigovodski in administrativni službi,
2. Kdaj razporediti delavce na primerna delovna mesta,
3. Kaj ukreniti, da se delavcem v knjigovodstvu in administraciji omogoči dopolnilno izobraževanje.

Upravni odbor meni, da je treba poslovnik čimprej realizirati, najpozneje pa do konca leta. Na delovna mesta je treba razporediti delavce, ki so sposobni samostojno opravljati v poslovniku navedene naloge. V zvezi s tem je upravni odbor sprejel SKLEP, da se na delovno mesto obratovni knjigovodja razporedi delavce, ki imajo zahtevano šolsko izobrazbo in da so sposobni samostojno opravljati delo. Splošna služba ima nalogo, da se pogovori z delavci, ki delajo na teh delovnih mestih in da najde sporazumno rešitev tako z delavci in obratnimi delavskimi sveti. Upravni odbor je ugotovil na podlagi analiz, da so delavci z zahtevano strokovno izobrazbo dokazali, da lažje in hitreje rešujejo naloge delovnega mesta kakor pa ljudje brez splošnega znanja. Zato je upravni odbor sklenil, da se začasno sprejme na delo štiri delavce, študente, od katerih so trije končali srednjo ekonomsko šolo, ena oseba pa prvo stopnjo fakultete. V kolikor se bo pokazala potreba, bi pozneje razporedili delavce s srednjo izobrazbo na delovna mesta, ki jih sedaj zasedajo delavci brez potrebne šolske izobrazbe vendar pod pogojem, če ti ne bodo v stanju opravljati enakovredno prej navedenim.

Vso problematiko glede razporeditve delavcev na delovna mesta finančno-knjigovodske službe naj splošna služba pripravi do prihodnje seje.

Upravni odbor naroča splošni službi, da pisмено obvesti vse delavce, ki nimajo srednje strokovne izobrazbe pa zasedajo delovna mesta za katera se zahteva srednja strokovna izobrazba, da se vpišejo v ekonomsko srednjo šolo.

Ti delavci naj bi končali šolo do leta 1970 ko bo treba realizirati poslovnik glede izobrazbe delavcev na delovnih mestih. Kdor se ne bi hotel vpisati v šolo in če na delovnem mestu ne zadovoljuje bo moral pač računati na razporeditev na drugo delovno mesto, ki naj bi odgovarjalo njegovi sposobnosti. Ravno tako se obvesti delavce na delovnih mestih revirni gozdar.

Upravni odbor je sklenil, da se v našem glasilu objavi-
jo rezultati testiranja knjigovodsko-finančnega kadra.

Rezultati se objavijo zaradi razmišljanja ali je stanje znanja zadovoljivo ali bi bilo potrebno znanje še dopolniti. Seveda je preizkušnja znanja pomanjkljiva zaradi tega, ker ni bilo preizkušeno znanje tudi delavcev s srednjo strokovno izobrazbo, vendar se predpostavlja, da je dala šola delavcu osnovo na katero lahko gradi svoje znanje v praksi. Preizkušnja znanja s pomočjo testiranja pa tudi ni edino merilo za ocenjevanje znanja, ker lahko delavec pri testu slabše odgovori, v praksi pa dobro napreduje. Zato bo potrebno takrat, ko razporejamo delavca na samostojno delovno mesto, preizkusiti znanje ne glede na to ali ima ali nima predpisane izobrazbe. Pri ocenjevanju delavcev s prakso pa upoštevati tudi sposobnost na dosedanjem delovnem mestu.

Upravni odbor je nato sklepal o vlogah in prošnjah.

Tov. Kure ing. Jožeta in Kalinovič ing. Radeta je imenoval v komisijo za organizacijo ekskurzije gozdarjev in lesarjev na Češko in Čehov v naši državi.

Kopinč Francki je odobril povračilo potnih stroškov na relaciji Šentjernej-Novó mesto v znesku nad 25 N din mesečno.

Krajevni skupnosti Šentrupert bo dal na razpolago vrtalne stroje za popravilo gozdne ceste Šentrupert-Hrastno in Škrljevo-Okrog. Gradbeni obrat bo dal vrtalne stroje v primeru, če jih ne potrebuje pri svojem delu.

UO je razpravljajal o načinu štipendiranja slušateljev strokovnih šol. Na podlagi razprave je sprejel sklep, s katerim priporoča delavskemu svetu, da spremeni način

štipendiranja in sicer tako, da bi v novem šolskem letu prejeli dijaki in študenti štipendijo v obliki posojila. Prejeti znesek posojila bodo morali vračati, ko bodo stopili v delovno razmerje pri podjetju. Upravni odbor je sprejel sklep, da se v šolskem letu 1966/67 štipendira v obliki posojila naslednje tovariše na srednji gozdarski šoli: Petrov Simona, Goleš Nikolo in Markovič Ludvika.

xXx

POROČILO NA 1. SEJI NOVEGA DELAVSKEGA SVETA - 23.5.1966

Leto je hitro naokrog in polovici članov delavskega sveta je potekel mandat. Namesto njih pa na zadnjih volitvah nismo izbrali samo članov našega kolektiva, temveč tudi zastopnike kmetov lastnikov gozdov. Že zaradi tega dejstva - namreč, da vključujemo v naše upravljanje tudi kmete - je ta seja posebnost, ki bo prav gotovo dala svoj pečat gospodarjenju z gozdovi v bodoče. Z veseljem pozdravljam vse, vas stare in novoizvoljene člane delavskega sveta, predvsem pa lastnike gozdov. Zastopnikom kmetov želim, da bi se v naši sredi dobro počutili in pa da bi po svojih najboljših močeh sodelovali pri upravljanju in gospodarjenju v podjetju.

Leto, v katerem je upravljal dosedanji DS, je bilo izredno pomembno za vse gospodarstvo, za gozdarstvo in zato seveda tudi za naše podjetje. V preteklem letu so bili sprejeti mnogi ukrepi v zvezi z gospodarsko reformo, junija je izšel temeljni, novembra pa republiški zakon o gozdovih. V podjetju smo v tem času, da bi se prilagodili novim gospodarskim razmeram in določbam zakonov o gozdovih, sprejeli več aktov, od katerih naj omenim le najvažnejše: statut podjetja, poslovnik podjetja, pravilnik o delovnih razmerjih in pravilnik o delitvi dohodka. Ti temeljni predpisi za gospodarjenje in upravljanje v našem podjetju so zahtevali mnogo truda tistih, ki so jih sestavljali in pa širokega sodelovanja vseh članov našega kolektiva predvsem onih, ki so bili kot predstavniki izbrani v organe samoupravljanja, v obratne delavske svete, v upravni odbor in centralni delavski svet.

Čeprav smo, kot vidite, v preteklem letu sprejeli pomembne pravilnike pa to ne pomeni, da DS v bodoče ne bo imel dela. Nasprotno, sedaj bo treba predpise uresničevati v življenju, pazljivo spremljati njih smotrnost, skrbeti da bodo spoštovani, po drugi strani pa jih opiliti in izboljševati, če bo življenje pokazalo, da imajo hibe ali pa če bodo kake spremembe potrebne zaradi splošnega razvoja gospodarstva. Od nas vseh je odvisno, kakšno bo samoupravljanje v podjetju. Čast, ki so vam jo izkazali vsi naši delavci, zastopnikom kmetov pa kmetje, nalaga tudi dolžnost živeti s podjetjem, skrbeti za njegovo rast in na ta način seveda tudi za napredek in izboljšanje življenjskih razmer vsakega člana našega podjetja.

Čeprav smo se o gospodarjenju v lanskem letu v delavskem svetu že seznanili, ko smo razpravljali o zaključnem računu in ga sprejeli, naj vseeno navedem nekaj podatkov. V drugem polletju lanskega leta je tudi naše podjetje začelo gospodariti v novih razmerah, ki jih je prinesla reforma. Zaključni račun nam da o vplivu reforme lahko le približno sodbo, ker so instrumenti reforme delovali le pol leta pa vendar nam nakazuje, da se je gozdarska panoga, kot proizvajalec surovin za predelovalno industrijo znašla po reformi v nekoliko ugodnejših pogojih. Pomagati ključnim surovinskim panogam, je bil med drugim cilj gospodarske reforme. Cene naših gozdnih proizvodov, ki so sicer tudi po slej ostale še vedno administrativno določene, so se z odobritvijo Zveznega zavoda za cene nekoliko dvignile in čeprav še niso popolnoma izenačene s cenami na evropskem tržišču, so se jim močno približale. Seveda so se na drugi strani zelo povečali tudi naši proizvodni stroški: stroški delovne sile, raznih uslug (spravilo, prevozi), cene goriva in vsega materiala, kar nam je dohodek zmanjševalo. Rezultat je bil vseeno ugoden in v tem, ko smo v primerjavi z letom 1964 povečali celotni dohodek od 2.296,000.000 din na 2.659,000.000 din ali za 15 % so narastli materialni stroški od 1.033,000.000 din na 1.099,000.000 din ali le za 6 %. Že iz tega podatka sledi, da je podjetje z reformo dobilo določeno, čeprav verjetno manjšo podporo, kot ostale bazične panoge. S še večjo podporo oz. večjim dvigom cen bi bila preveč prizadeta lesno predelovalna industrija, ki se marsikje sedaj bori s

precejšnjimi težavami. Fakturirana realizacija v višini 2.894,000.000 din leta 1965 kaže nasproti letu 1964 16 % porast. Važno pri tem je to, da povišanje ne gre samo na račun večjih cen, temveč tudi zaradi povečanih gozdnogojitvenih vlaganj. Količinski plan gozdnogojitvenih del ter pri izkoriščanju gozdov družbenega sektorja so bili celo rahlo preseženi; plana nismo izpolnili le v zajetju blagovne proizvodnje v zasebnem sektorju, kjer smo obstali na 83 %. Dohodek za delitev se je povečal v letu 1965 za 28 %, zaradi tega in pa zaradi zmanjšanega števila zaposlenih za 50 oseb, se je dvignil tudi povprečni mesečni netto osebni dohodek na enega delavca od 48.467 din na 61.724 din ali za 27 %. Za investicije (gradbene objekte, delovne priprave, investicijsko opremo in za intenzivne nasade) smo leta 1965 porabili 188 milijonov din, od tega okrog 90 milijonov za intenzivne nasade. Zaradi visokih vlaganj v nasade smo v letu 1965 porabili za gradbene objekte ter za opremo manj sredstev kot prejšnje leto. V b o d o č e b o m o m o r a l i n a j t i p r a v o r a v n o t e ž j e v s k l a d u z n a š i m i f i n a n č n i m i z m o g l j i v o s t m i m e d b i o l o š k i m v l a g a n j e m i n m e d p o t r e b a m i g r a d e n j i n i n v e s t i c i j s k e o p r e m e. Če bi namreč zaradi velike vneme v biološka vlaganja zamenarili mehanizacijo (za gradnjo, prevoz, spravilo in sečnjo) bi učinek padal, stroški bi se večali, to pa bi imelo kasneje za posledico zmanjšanje sredstev za biološka vlaganja. Za določeno izboljšanje položaja po reformi govori tudi podatek o deležu podjetja v netto produktu nasproti deležu skupnosti. Leta 1964 je od netto produkta znašal delež podjetja 63,9 %, leta 1965 pa 67,9 %; delež skupnosti je od 36,1 % v letu 1964 padel na 32,1 % v letu 1965. Seveda je razdobje po uveljavitvi reformnih ukrepov še prekratko, da bi lahko z zanesljivostjo sklepali, kako bo z gospodarjenjem v podjetju skozi daljšo dobo. Gotovo pa je to, da nam bo spričo velikanskih potreb za izboljšanje naših slabih gozdov, v kolikor bi jih hoteli znatno spremeniti v doglednem času, vsaj v 10 ali 15 letih, vedno primanjkovalo.

Seveda je zgrešeno misliti, da sami reformni ukrepi gozdarstvu že dajejo garancijo za napredek. Nasprotno,

z ukrepi smo skušali doseči le kolikor toliko izenačene pogoje gospodarjenja za vse panoge, vsaka od teh - in tudi gozdarstvo - pa se mora sedaj s povečano produktivnostjo in intenzivnejšim delom znajti v novih razmerah, ki so v celoti strožje in bolj zahtevne. Če namreč hočemo, da bo dinar pridobil na svoji teži, moramo predvsem in na vseh področjih izboljšati svoje delo.

Razumljivo je, da so ukrepi izven podjetja sprožili tudi v podjetju gibanje za izboljšanje organizacije. Že prej smo čutili potrebo po izboljšanju pravilnika o poslovanju v podjetju, še bolj pa je bilo to nujno po reformi. Na eni izmed prejšnjih sej je bil po daljši razpravi novi poslovnik sprejet. Ob sestavljanju poslovnika smo predvsem ugotavljali sledeče slabosti: neenakomerna razdelitev nalog po delovnih mestih, slaba izkoriščenost t.i. režijskih delovnih mest, ne dovolj natančno opisane dolžnosti delavcev, ne dovolj izkoriščena mehanizacija, še vedno preveč izostankov z dela zaradi bolezni, slabega vremena ali sploh neupravičeno, nezadostna strokovna usposobljenost delavcev na vseh delovnih mestih in pomanjkljiva delovna zavest in zavzetost za izpolnjevanje delovnih obvez. Predvsem te slabosti naj bi torej s pomočjo novega poslovnika odpravili. Seveda je tu in tam naltel tudi na odpor, ker je naperjen proti lagodnosti in ohlapnemu izvrševanju nalog.

Poslovnik ima prav gotovo še nekatere pomanjkljivosti, na katere bo pokazalo življenje in jih bomo sproti popravljali. Gotovo pa je, da so njegova bistvena določila in zaključki pravilni in da je le pot, katero je začrtal, pot k boljšemu gospodarjenju in tudi do višjega življenjskega standarda vsakega zaposlenega. Le dobro organizirano delo vestnih in za svoje delo strokovno usposobljenih delavcev je garancija za večjo produktivnost in za večje osebne dohodke. Vseh načel poslovnika ne bo mogoče uveljaviti v kratkem času, važno pa je, da imamo začrtano pot in postavljen cilj, h kateremu se bomo postopoma približevali. Tu in tam še slišimo ugovore proti nekoliko spremenjeni organizaciji gozdarske službe, proti zmanjšanju števila administrativnega kadra ter proti zahtevi po šolski in strokovni

usposobljenosti delavcev. Da je posebno zadnji ugovor neutemeljen, sta pokazali dve preizkušnji revirnih gozdarjev in tovarišic ter tovarišev, ki so zaposleni v knjigovodstvu. Rezultati so potrdili mnenje, da je nivo strokovne usposobljenosti enih in drugih prenizek, kar niti ni čudno saj nihče od izprašanih ni imel ustrezne šolske izobrazbe. Da bi se stanje v tem pogledu izboljšalo, je podjetje že organiziralo šolanje revirnih gozdarjev, ki naj bi si pridobili srednjo gozdarsko izobrazbo. Prav tako je že dalj časa dana prilika in pomoč s plačevanjem šolnine vsem tistim zaposlenim v knjigovodstvu in administraciji, ki imajo voljo do izobraževanja. Smatram, da bi bilo dobro vsem tistim, ki so že dalj časa (nad 15 let) zaposleni na določenih mestih pa zaradi starosti nimajo več možnosti rednega šolanja, nuditi pomoč v okviru podjetja, da bi na specializiranih seminarjih pridobili znanje vsaj za ozko področje svojega delovnega mesta. Podjetje tudi sicer s štipendiranjem podpira izobraževanje gozdarskega in ekonomskega osebja.

Dočim je bil poslovnik sprejet na seji DS januarja t.l., je novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov v veljavi od aprila naprej. Na novo so bila na podlagi opisa v poslovniku ocenjena delovna mesta po obsegu in teži dela, po odgovornosti in po potrebnih šolskih izobrazbi. Za nekatera delovna mesta je postavka ločena na t.i. stalni in variabilni del. Sistem pa še ni v celoti izgrajen, tu mislim na variabilni del, čeprav pri iskanju ustrezne rešitve prihaja do izraza koristna iniciativa posameznih obratov. Po sistemu kakršen je v veljavi, bi vsak, ki 100 % dosega plan pri delih, za katera je odgovoren dobil 100 % plačo. Slabost je v tem, da so tu odločilni samo številčni pokazovalci za važnejša dela, ne pa za vsa in pa da pri tem ni upoštevana kvaliteta dela niti posamezno prizadevanje za znižanje stroškov. Ne bi bilo slabo, če bi pri ocenjevanju vseh delavcev, zlasti pa tistih, katerih nagrajevanje ni urejeno z meritvijo učinkov, od časa do časa pregledali dolžnosti, ki jih poslovnik predpisuje za njihova delovna mesta. Če bi ugotovili, da ne izpolnjujejo vseh dolžnosti, naj bi tudi ne dobili polne plače. Prepričan sem, da bi tako dosegli večjo delovno disciplino in red. Morda bi v ta namen kazalo točkovati posamezne delovne

dolžnosti. V zvezi z zahtevo po šolski in strokovni izobrazbi pa bi rad poudaril, da izobrazba sama ni edina in absolutna niti izključna legitimacija za zasedbo delovnega mesta. Tu je ceniti tudi delovne izkušnje predvsem pa resnost in vestnost pri delu, delovno disciplino in pravilen odnos do tovarišev v kolektivu in do lastnikov gozdov, s katerimi imamo mnogo stikov. Ne bom našteval, vendar vi sami že veste, da imamo tovariše, ki sicer imajo ustrezno izobrazbo pa nimajo pravilnega odnosa do dela in podjetja. Naloga starejših gozdarjev je seveda, da dajejo mlajšim najboljši zgled in da jim pri uvajanju v delo pomagajo. Čeprav je bilo tu in tam ob razpravi o poslovniku slišati, da bo obremenitev gozdarskega kadra pretežka, še opažamo, da se posamezniki obnašajo po sprejetju poslovnika, kot da nimajo dela. Nepotrebno je poudarjati koliko dela nas še čaka, treba se ga je samo z veseljem oprijeti - pogledjte koliko nege so še potrebni naši gozdovi! Nimam namena govoriti le o slabostih in o tem kako naj bi posameznikom zniževali osebne dohodke. Nasprotno, treba bi se bilo pogovoriti kako bi uvedli nagrajevanje tistih, ki naredijo več kot je samo njihova napisana dolžnost, tistim, ki se trudijo, da bi z raznimi izboljšavami in novostmi v proizvodnji znižali stroške, olajšali fizično delo in racionalno organizirali poslovanje.

Za vso našo družbo, za gozdarje in gozdarstvo še posebej je pomembno, da smo lani dobili novi temeljni zakon o gozdovih in zakon o gozdovih SRS. Že v 1. členu temeljnega zakona je ugotovitev, da so gozdovi zaradi splošno koristnih funkcij splošnega pomena, v 2. členu pa, da jih je treba vzdrževati in obnavljati tako, da se ohrani njihova vrednost ter zagotovita trajnost in nenehno naraščanje prirastka in donosa kot tudi njihove splošne koristne funkcije. S temi določili ni samo dana naši stroki družbena moralna podpora, temveč je tudi poudarjena velika odgovornost, ki jo imajo podjetja, ki gospodarijo z gozdovi.

Po določitih zakona so bila v Sloveniji formirana gozdno-gospodarska območja, od katerih je eno, t.j. Dolenjsko dano v gospodarjenje našemu podjetju. Zakon določa, da v okviru enega območja praviloma gospodarja ena gospodarska organizacija in sicer z vsemi gozdovi tako z

družbenimi kot zasebnimi. Gospodarjenje, ki po zakonu obsega gojitev gozdov, izkoriščanje, dajanje lesa v promet, graditev in vzdrževanje gozdnih cest, poti in drugih objektov ter gozdni transport, je v zasebnih gozdovih prilagojeno lastninskim pravicam. Obenem ko zakon daje podjetju pravico in dolžnosti gospodarjenja v zasebnih gozdovih določa, da je treba kmetom lastnikom gozdov zagarantirati njihove pravice in pa tudi, da naj kmetje sodelujejo pri samoupravljanju. Temeljne pravice kmetov lastnikov gozdov so zapisane v republiškem zakonu o gozdovih, vsi pa bomo še razpravljali o posebnem pravilniku o pravicah in dolžnostih lastnikov gozdov, ki bo urejeval te odnose v našem podjetju. Zakon o gozdovih je takoj v začetku tu in tam pri kmetih povzročil zaskrbljenost največ zaradi slabe informiranosti. Sedaj se je že izkazalo, da za večino kmetov zakon ne pomeni zmanjšanja pravic, temveč nasprotno njihovo utrditev. Upam, da bodo odnosi med kmeti in podjetjem vse boljši in da bo sodelovanje rodilo konkretne sadove pri gojenju, izkoriščanju gozdov in pri gradnji potov in cest. Naši stiki, ki so bili dosedaj neurejeni in le slučajni, bodo preko zastopnikov kmetov v obratnih svetih lastnikov ter v obratnih DS in tem DS redni in organizirani. Prepričan sem, da nam bo tako lažje reševati probleme, ki se bodo pojavljali. Ne domišljam si, da bodo ti odnosi vedno brez trenj in težav, predvsem zato, ker niti družbeni, še manj pa zasebni gozdovi, niso tako bogati, da bi z gospodarjenjem mogli ustreči vsem željam po materialnih koristih. Težko tudi gozdar, ki ga morajo voditi strokovna načela, odreja sečnjo v zasebnih gozdovih, kjer sta zaloga in prirastek znatno nižja, kot bi morala biti. Znano je, da je bilo do sedaj še največ pritožb na nizko odmerjeno sečnjo, čeprav bi tudi mi gozdarji radi več sekali, če bi bile v gozdovih večje zaloge lesa.

Na začetku sem navedel nekaj skopih podatkov o gospodarjenju v lanskem letu. O letošnjem planu bomo razpravljali še danes. In kako je z gospodarjenjem v prvih mesecih letošnjega leta? Kot več let nazaj, tudi letos dajemo poudarek na gozdnogojitvena dela. Letos nameravamo pogozditi 535 ha, obžeti 1100 ha, čistiti 966 ha in redčiti 323 ha gozdov. Večino sadik za pogozdovanje bomo vzgojili v lastnih 28 ha velikih drevesnicah. Spomladi smo že pogozdili 181 ha, kar je precej več kot nam je to uspelo prejšnja leta v spomladi. Za jesen, ki je po navadi najprimernejši čas za pogozdovanje, nam je ostalo

še 375 ha pogozdovanja. Ostala dela v gojenju se bodo začela v večji meri šele sedaj.

Zaradi izredno ugodne zime smo v družbenih gozdovih v prvih 4 mesecih dosegli 50 % letnega plana sečnje. Žal pa je bila gozdna proizvodnja v istem obdobju pod pričakovanjem in kaže precejšnje znižanje v primerjavi z lanskim letom.

Gradbeni obrat od aprila dalje že dela z vsemi svojimi ekipami. Končana je cesta iz Toplic v Dobravo, pred dovršitvijo je cesta iz Podgozda v revir Sotesko, nadaljevala pa se bo tudi gradnja pri Srbskem ovinku, gradnja ceste Rdeči kal-Ojstri vrh in Primož-Pogorelec. Na področju GO Črnomelj bo letos grajena cesta Sredgorski križ-Ponikve, na novomeškem obratu pa cesta Padež-Radoha. V Toplicah gradimo stanovanjsko poslopje, v programu je gradnja lastnega žagarskega obrata in več drugih manjših gradbenih del.

Nimam namena podrobneje govoriti o planu za letošnje leto, ker ste z njim večinoma že seznanjeni in se še boste seznanjali na sejah delavskih svetov in na sestankih kolektiva in obratnih delavskih svetih. Posebno vam priporočam, da prebirate naše domače glasilo, ki že dve leti s svojimi doslej 10-timi izišlimi številkami skrbi za obveščanje delavcev. Želim, da bi pri samoupravljanju v podjetju čim delavneje in uspešno sodelovali. Toda pogoj za uspešno sodelovanje je poznanje podjetja in gospodarjenja - to pa vam bo dalo v svojih člankih in sporočilih naše glasilo.

V tem kratkem poročilu, ki seveda ni moglo zajeti vse dejavnosti podjetja v preteklem obdobju in vseh planov za bodoče, sem se izogibal navajati preveč števil, ki so itak večinoma že zapisane v Dolenjskem gozdarju. Želel sem le pokazati na nekatera važnejša vprašanja, na katera zadevamo pri gospodarjenju. Star slovenski pregovor pravi - "več glav, več ve". Zato vas vse skupaj vabim k sodelovanju pri upravljanju podjetja.

Pri delu v delavskem svetu in pri izvrševanju planskih nalog vam želim čimveč uspehov in se vam za sodelovanje dosedaj in za vnaprej lepo zahvaljujem.

ing. Janez Penca

IZKUŠNJE PRI VZGOJI PRESAJENK V DREVESNICI ROŽEK- PODTURN

Šele letos so vidni rezultati dvoletnega vzgajanja smrekovih sadik v drevesnici Rožek II. Sadike so se izredno lepo razvile, tako, da je vsak, kdor jih vidi, prijetno presenečen.

Z namenom, da bi prikazal kako smo prišli do takih rezultatov, bom podrobneje opisal potek dela.

Pred pikiranjem smo zemljo dobro pognojili s hlevskim gnojem (doza 40 do 50 ton po hektaru). Temu je sledilo strojno oranje, brananje s krožno in klinasto brano. Tako obdelana zemlja bi bila dobro pripravljena za ročno pikiranje, za strojno pikiranje pa je potrebna še nadaljna obdelava. Za brano namreč še ostanejo grudice zemlje, ki ovirajo saditev s strojem. Zato je potrebna še obdelava s frezo tako, da je zemlja praktično brez grudic.

Večji del pikiranja je bil izvršen jeseni 1964, 40.000 komadov pa v začetku maja 1965. Od skupno 2,60 ha površine smo z lastnimi sadikami zasadili 1,6 ha, ostalo površino 1 ha pa s sadikami iz Mengša. Pikirali smo ročno z razdaljo med sadikami 15 cm, med vrstami pa 50 cm. To je potrebno zaradi strojne obdelave. Če je razdalja med vrstami manjša od 50 cm je strojna obdelava otežkočena in v tem primeru je nevarnost, da freza poškoduje sadike. Starost sadik za pikiranje je bila 2 leti, višina pa je bila različna. Sadike iz lastne drevesnice so bile visoke od 8 do 15 cm, sadike iz Mengša pa od 15 do 25 cm. Pripomnil bi, da so nam iz Mengša poslali nepreštete in nesortirane sadike, tako, da smo izbrali le najlepše, a še te so se nam zdele slabe, ker so bile zelo tanke in šibaste. Naše sadike so bile manjše a močne in lepo razvite, tako, da smo imeli večje zaupanje v nje kakor v mengeške, ki so bile očitno nagnane z umetnimi gnojili.

S prvim okopavanjem smo pričeli v začetku aprila 1965. Zaradi slabega vremena se je okopavanje zavleklo do konca maja. Ko je bila površina okopana in plevel iznešen smo sadike dognojili z nitrofoscalom (200 kg/ha). Kmalu potem, ko smo dognojili so pričele sadike močno priraščati, tako, da v jeseni ob zaključku vegetacije ni bilo nobenega sledu več o "šibah" iz Mengša. Kot

presajenke so bile v prvem letu vegetacije okopane dvakrat, v jeseni po koncu vegetacije pa smo jih okopali še enkrat z namenom, da bi se naslednjega leta znebili plevela, ki je kradel smrekicam hranilne snovi in jih oviral v rasti. V času vegetacije in še nekajkrat po njej smo stalno rahljali zemljo s prekopalniki.

Mislím, da gre za tako lepo rast v veliki meri zahvala frezi. Le-ta pri okopavanju odeže za 25 ljudi. Res je, da ne okoplje tako kvalitetno kakor ljudje, važno pa je, da dela zelo hitro in da lahko v kratkem času okoplje ter prerahlja vso drevesnico, kar pa je z ljudmi praktično nemogoče. V lanskem letu smo zaradi suše morali dvakrat zalivati celotno površino. V ta namen imamo električno vodno črpalko, ki dovaja vodo v drevesnico. Tam so med lehami postavljeni na vsakih 60 m hidranti tako, da lahko s cevmi, na katerih so pritrjeni razpršilci, zalijemo celo drevesnico.

V letu 1964 je bil močan napad ogrca majskega hrošča, ki je uničil 50 % presajenk. Da bi delno preprečili škodo smo tretirali zemljo z Bentoxom (150 kg/ha), ki smo ga zakopali s frezo. To se je pokazalo kot zelo učinkovito, kajti po tretiranju ni bilo več opaziti ogrca.

Zimo so sadike dobro prestale. Obstojala je bojazen, da bo srež napravil kakšno škodo, ker so sadike bile oplete. To pa se ni zgodilo, ker so bile dobro zakoreninjene. Ko je prenehalo zmrzovati je freza takoj pričela delati. Njeno delo nam je zelo koristilo, ker plevel ni mogel zrasti in s tem smo precej pridobili na času pri ročnem okopavanju. Vegetacija se je zaradi toplega vremena pričela že v aprilu. Sadike smo tedaj dognojili z nitrofoscalom (200 kg/ha). Kako je to koristilo se vidi na prirastku, saj povprečni prirastek znaša koncem maja že 15 do 18 cm.

Po velikosti je precejšnja razlika med našimi in mengeškimi sadikami. Povprečna višina naših sadik je 40 do 45 cm, sadik iz Mengša pa 55 do 60 cm. To se pravi, da so sadike, ki so bile kot presajenke večje obdržale to prednost tudi naprej. Interesantno je to, da je prirastek na vseh sadikah enak in da tu višina sadike ob presaditvi ne igra najvažnejše vloge.

Nekatere sadike so dosegle izredno višino. Najvišja sadika, ki sem jo izmeril je visoka 108 cm, največji prirastek pa znaša 29 cm. Na lehi, kjer rastejo sadike po poreklu iz Mengša je okrog 10 do 20 % sadik visokih nad 70 cm. Do konca vegetacije se bodo dvignile še najmanj za 5 do 10 cm.

Prišel sem do ugotovitve, da je za priraščanje sadik izredno važno naslednje:

I. Vegetacija v prvem letu

1. Gnojenje do 50 ton/ha in odlična priprava zemljišča.
2. Tretiranje z insekticidi (Aldrin ali Bentox).
3. Sortiranje sadik za pikiranje. To je zelo delikatno delo in od tega v veliki meri zavisi nadaljni uspeh. Pri sortiranju gledamo predvsem na koreninski sistem, višino in čvrstost sadik. Višina praviloma ne sme biti manjša od 7 cm, toda zaradi pomanjkanja sadik za presajevanje se lahko spustimo tudi do 5 cm. V takem primeru pa moramo paziti, da ne pričnemo takoj s strojno obdelavo, ker je nevarno, da bi freza zasipala sadike. Ko take sadike prirastejo vsaj 2 do 3 cm jih lahko brez skrbi obdelujemo strojno.
4. Kar zadeva čas presajevanja mislim, da je najprimernejša pomlad. Takrat so najugodnejše klimatske razmere, a najvažnejše je to, da je takrat veliko padavin in sadike se dobro zakoreninijo. Tudi stroški vzdrževanja so relativno majhni napram jesenskemu pikiranju, ki je mogoče iz biološkega stališča gledano boljše, vendar mislim, da je predrago. Res je, da se sadike, ki so pikirane v jeseni bolj zakoreninijo, toda glavna nevarnost je srež, ki jih lahko uniči. Da bi to preprečili moramo sadike pustiti zapleveljene. Tako zaraščene sadike so sicer varne pred srežom, v nevarnosti pa so potem druga dela v drevesnici, kajti z nastopom pomladi je treba čimprej očistiti plevel in mogočiti sadikom normalni prirastek. Pri tem trpijo seveda druga dela, kajti delovno silo moramo usmeriti na omenjeno delo. Edina rešitev je, da povečamo delovno silo, s tem pa se stroški seveda močno zvišajo. Poletnega pikiranja se izogibamo. Poslužujemo se ga le v skrajni sili.

5. Pikiranje - strojno.

Pikiranje je verjetno najbolj mučno delo v drevesnici in to predvsem zaradi tega, ker počasi napreduje in zahteva veliko število ur. Da bi se temu izognili smo pričeli s strojnim pikiranjem. V ta namen smo nabavili traktorski priključek "Acord", ki omogoča hitro, kvalitetno in veliko cenejše pikiranje kakor je ročno. Ker smo v Podturnu prvi pričeli s tem, bi na kratko omenil rezultate, ki smo jih dosegli.

Predno pričnemo s pikiranjem je treba zemljo pripraviti podobno kakor za setev. Teren za pikiranje ima lahko majhen nagib, najboljše pa je, če je raven. "Acord" priključimo na traktor z vgrajenim reduktorjem, ki omogoča hitrost 350 do 400 m/sek. Na priključku je pet delavk, ki pokladajo sadike med diske, ki stisnejo sadiko in jo položijo pokončno v jarek, ki ga napravi lemež, a sadiko zakopljejo in pričvrstijo v zemljo posebna kolesa. Tako posajena sadika zelo trdno stoji v zemlji. Razdalja med sadikami je 15 cm, med vrstami pa 50 cm. V sedmih urah smo posadili 3.500 do 4.000 kom sadik na osebo. To število se da izboljšati z izurjenostjo delavcev in pripravo zemljišča. Za "Acordom" morajo hoditi tri do štiri ženske, da popravljajo sadike, ki so eventuelno slabo posajene. Te delavke so nam tudi zmanjšale učinek. Upam, da bomo to v bodoče odpravili in dosegli 5.000 kom in še več. S tem pikiranjem, pa čeprav je šlo bolj počasi, smo vseeno porabili trikrat manj ur, kakor pa z ročnim pikiranjem, kar je za začetek lep uspeh. Pripomnil bi še to, da je tudi tukaj poleg ostalih pravil glede sortiranja važna višina sadik. Sortirati moramo tako, da vse sadike, ki so pripravljene za presajenje razdelimo na tri klase. V vsaki klasi morajo biti sadike iste višine. Razlika ne sme biti večja kakor 1 - 2 cm. To naredimo zaradi tega, da delavke, ki so na stroju enakomerno sadijo. Če bi bile sadike vseh višin pomešane med seboj, bi se sadilo neenakomerno, ene pregloboko, druge preplitko. S tem strojem lahko sadimo sadike vseh velikosti od 5 cm naprej.

6. Dvakrat letno ročna obdelava (okopavanje).
7. Po končani prvi vegetaciji, to je v jeseni očistiti sadike od plevela (tretje okopavanje), to pa zaradi tega, da imajo drugo leto že ob začetku vegetacije dovolj hranilnih snovi za čim intenzivnejšo rast in da jim plevel ne krade hranilnih snovi in gnojila, ki ga dodajamo.
8. Gnojenje z umetnimi gnojili.
9. Po potrebi zalivati.
10. Stalna strojna obdelava (po vsakem dežju z namenom, da se pretrga kapilarnost).

To so ukrepi, ki jih uporabljamo v prvi vegetacijski dobi.

II. Vegetacija v drugem letu.

1. Frezanje od začetka aprila do intenzivnega priraščanja (ko se sadike močno razrastejo je frezanje škodljivo, ker se s frezo poškodujejo poganjki).
2. Dognojevanje ob pričetku vegetacije (v kolikor bi dognojevali prej je nevarnost, da bi dež gnojilo spral predčasno).
3. Okopavanje ročno (enkrat).
4. Striženje dvojnih vrhov.
5. Puljenje plevela, ki prerašča sadike.
6. Izkop.

Jarc Alojz

INTENZIVNI NASAD "VAHTA" S POSEBNIM OZIROM NA SAJENJE
JELKE IZ NARAVNEGA PODMLADKA

Nekako sredi poti med Novim mestom in Metliko - na Vahti - se razprostira nasad iglavcev. V programu je predvideno, da bo nasad obsegal 181 ha. Do letošnje pomladi je bilo posajenih že 108 ha.

Na tem kompleksu so se včasih razprostirale njive in pašniki nekdanje vasi Kremen. Sčasoma so kmetje naselje opustili, se preselili v nižino, kjer so nastale vasi Vinja vas, Konec in Podgrad. Do tedaj obdelano zemljo na Vahti pa so začeli uporabljati za senožeti in pašnike. Z leti je pašnike vse bolj preraščalo grmovje, tako, da je zadnje desetletje Vahta nudila kmetom le še drva, kolje in nekoliko paše. Hektarski donos je bil minimalen. Zato je bil nasad iglavcev ekonomsko utemeljen.

Po malem se je začelo saditi v letih 1953-1960. Nato pa smo se oprijeli načrtnega pogozdovanja v vse večjem obsegu. To je razvidno iz naslednje tabele:

Leto	površina	drevesna vrsta
1953-1957	1.50 ha	jelka
1958	2.40 ha	jelka
1959	3.36 ha	jelka
1960	2.54 ha	jelka
1961	12.00 ha	jel., sm., mac., zel. bor
1962	8.10 ha	jel., sm. mac.
1963	32.25 ha	smr., jel., mac.
1964	17.10 ha	smr. mac. dugl.
1965	22.80 ha	smr., mac. jelka
1966	6.40 ha	smr., mac., jelka
SKUPAJ:	108.45 ha	

Ker je bil objekt ponekod poraščen z leskovim grmovjem, je bil pač najbolj primeren za sajenje jelke. Do sedaj smo vse primerne površine že posadili z jelko. Kako je potekalo to sajenje, je razvidno iz naslednje tabele:

Leto	površina	količina
1953-57	1.50 ha	10.500 kom
1958	2.40 ha	12.000 "
1959	3.36 ha	16.700 "
1960	2.54 ha	12.700 "
1961	4.00 ha	20.000 "
1962	1.00 ha	5.000 "
1963	0.60 ha	4.000 "
1964	-	-
1965	4.69 ha	33.000 "
1966	4.14 ha	29.000 "
SKUPAJ:	24.23 ha	142.900 kom

Tehnika osnovanja jelovega nasada.

1. Izbira zemljišča za sajenje jelke.

Pri izbiri zemljišča za jelko smo predvsem pazili, da je bila lega severna, severovzhodna in severozahodna. Izogibali smo se mrazišč, ker je jelka spomladi zelo občutljiva na mraz. Kot sem že omenil, je najprimernejša saditev pod leskovimi, deloma pa tudi pod jelševimi grmi. Na takih mestih so tla zelo dobra, ker je pri teh drevesnih vrstah proizvodnja listja obilna in dobro popravlja tla. Pa tudi negovanje je v teh okoliščinah, posebno v prvem desetletju, najlažje.

2. Priprava tal.

Zastor smo pred podsažitvijo presvetlili. To je bilo potrebno zato, da se lahko saadi in da dobijo sadike potrebno svetlobo. Presvetlitev smo izvedli tako, da smo vsak grm stanjšali. Intenzivnost poseka je bila 25 - 35 %. Pri tem smo posekane veje presekavali na pol in jih zlagali nazaj v grm. Če bi jih pustili ležati poleg, bi zavzele preveč prostora in sajenje bi bilo otežkočeno. Pri takšni pripravi imajo sadike dovolj svetlobe za prvi dve leti. Grmovje, ki ostane nad njimi, jih varuje pred soncem in sušo ter preprečuje izbijanje močnega plevela na tleh.

3. Izkop sadik iz naravnega mlaja.

Sadike, ki so stare 5 - 6 let in visoke okrog 15 cm do 20 cm so najprimernejše. Paziti je treba, da so

lepo raščene. Najbolje je kopati sadike po dežju, ko so tla razmočena. Samo v primeru, če so tla, kjer kopljemo sadike pokrita z mahom, jih lahko previdno izrujemo. Seveda je izkopavanje neprimerno zanesljivše. Pri tem delu moramo imeti posebne vile. Z njimi sadike dvignemo in jih nepoškodovane pobere-
mo. Sadike, ki rastejo na svetlobi, imajo dolgo, navpično glavno korenino, ki je močno razvita, kore-
ninic pa je zelo malo. Pri izkopavanju se le-te skoraj vedno poškodujejo, zato so manj primerne in uspeh je z njimi minimalen.

Sadike je treba sproti zakopavati v zemljo. Odpremi-
mo jih po 500 - 1000 kom. Korenine morajo biti lepo skupaj in pokrite z mokrim mahom. Obloži se jih še z vejami in poveže z žico. Med pogoji za uspeh pri sajenju je seveda tudi pravilen prevoz.

4. Čas sajenja.

Tako kot spomladanska ima tudi jesenska saditev svoje dobre strani. Čas sajenja naj se pač ravna po vremenskih prilikah kraja. Mi smo sadili delno jeseni, po večini pa spomladi. Zaradi ugodnih vremenskih razmer ni uspeh sajenja nikoli padel pod 90 %. Povsod tam, kjer je v vegetacijskih mesecih dovolj padavin, je uspeh zagotovljen.

5. Saditev.

Jelove sadike stanejo le toliko, kolikor staneta izkop in manipulacija (od 6 do 8 din). V primerjavi s sadikami, ki so gojene v drevesnicah, so sadike iz naravnega mlaja občutno cenejše. Ker so te sadike že tako poceni, je bolje, da jih sadimo bolj gosto. Dobro jih je saditi na razdaljo 1.20 x 1.20 m. To je okrog 7.000 kom na hektar. V leskovih in jelševih goščah ponavadi ni drugega mladja, ker so grmišča strnjena in zelo gosto zastrta. Če pa se le pojavi, mu gosto grmovje onemogoča prodor v gornjo plast. To je eden od glavnih razlogov za gosto saditev.

6. Nega jelovega nasada.

Če so bila tla pravilno presvetljena prvi dve leti, ni potrebna prav nobena nega. Prva nega je potrebna

šele pred začetkom tretje vegetacije. Tedaj je treba tla še bolj presvetliti, ker so se sadike že dobro zakoreninile in se razbohotile. Grmovje je potrebno stanjšati in to tako kot sem opisal že pri pripravi tal. Intenzivnost naj bo okrog 20 %. Ker bodo tla po tem delu dovolj osvetljena, se že pojavi plevel, zato je potrebno jeseni sadike prvokrat obžeti, da ne bi sneg polegel plevel, ki bi pokrtil sadike in jih tako uničil.

Konec četrte vegetacije se opravi druga obžetev. Pri tem delu se tudi drugič stanjša grmovje. (Intenzivnost okrog 10 %). Delavci naj imajo pri tem ojačane srpe, da lahko sekajo drobno grmovje. V jeseni petega leta je potrebna tretja obžetev in obenem tretje tanjšanje grmovja. (intenzivnost okrog 10 %).

Šesto jesen se naredi četrta obžetev in poseka vsak tretji grm.

Na jesen sedmega leta je potrebna peta obžetev in končni posek grmovja. Pri končnem poseku naj norma ne presega 0,05 ha na dnino, ker se vse veje seseka na kratko in zloži na posekan grm, ker drugje ni prostora.

V osmem letu ni potrebna nobena nega. V devetem letu se opravi prvo čiščenje in to v mesecih julij, avgust.

Deseto leto je brez nege, v enajstem pa je tam, kjer ima grmovje veliko izbojno moč, potrebno drugo in obenem zadnje čiščenje.

Enajst let torej potrebuje jelka, da zasenči tla in tako uniči grmovje. V teh enajstih letih je treba nasad petkrat obžeti, štirikrat stanjšati grmovje, dvakrat posekati grmovje - drugič dokončno in enkrat do dvakrat čistiti.

Pri presvetljevanju naj velja pravilo, da se ga je treba lotiti večkrat in zmerno! Rezultati, dobljeni na poskusnih ploskvah so naslednji:

Višinski prirastek pri pravilno negovani jelki v osmih letih po saditvi.

Poskusna ploskev št. 1.

Leto	Sadike števil.									Srednja sadika
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1959	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1960	3	2	3	1	2	3	3	2	2	2 cm
1961	10	15	10	3	2	4	4	4	8	6 cm
1962	7	18	6	14	4	5	5	5	9	8 cm
1963	18	13	22	18	9	10	10	12	16	14 cm
1964	30	30	10	18	14	11	12	10	15	16 cm
1965	34	38	14	32	20	24	23	12	30	25 cm

Končni posek

1966	36	44	46	32	29	25	34	25	38	34 cm (merjeno 1/7)
------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	------------------------

Srednja sadika je prirastla v 8 letih 105 cm. Sadike so visoke od 0,80 - 1,80 m.

Višinski prirastek pri nepravilno negovani jelki v osmih letih po saditvi.

Poskusna ploskev št. 2.

Leto	Sadike števil.				Srednja sadika
	1	2	3	4	
1959	-	-	-	-	-
1960	1	1	1	1	1 cm
1961	2	1	2	2	2 cm
1962	4	2	3	4	4 cm
1963	6	3	4	4	4 cm
1964	7	4	5	6	5 cm
1965	12	5	6	10	9 cm

Končni posek

1966	25	15	20	21	20 cm (merjeno 1/7)
------	----	----	----	----	---------------------

Srednja sadika je prirastla v 8 letih 45 cm. Sadike so visoke od 40 - 70 cm.

Višinski prirastek pri nepravilno negovani jelki 13 let po saditvi (dve leti prekasno opravljen končni posek).

Poskusna ploskev št. 3:

Leto	Sadike št.				Srednja sadika
	1	2	3	4	
1954	-	-	-	-	-
1955	2	1	1	1	1 cm
1956	2	2	3	2	2 cm
1957	3	2	3	3	3 cm
1958	4	3	6	5	4 cm
1959	18	3	8	4	8 cm
1960	6	3	10	7	6 cm
1961	8	30	20	18	19 cm
1962	8	13	30	15	16 cm
<hr/>					
Končni posek					
1963	27	34	38	29	32 cm
1964	34	45	50	30	40 cm
1965	44	52	63	50	52 cm
1966	53	60	64	60	60 cm

(merjeno 1/7)

Srednja sadika je prirastla v 13 letih 2.43 m, v prvih osmih letih pa samo 43 cm.

Iz omenjenih treh primerov vidimo, kako veliko vlogo ima pravilna nega jelovega mladja. To so moji zaključki pri gojenju jelke iz naravnega pomladka.

Uroš Kastelic

REZULTATI TESTIRANJA

Po sklepu upravnega odbora objavljamo rezultate testiranja članov delovne skupnosti, ki delajo na delovnih mestih v knjigovodstvu in trenutno še nimajo po poslovniku odgovarjajoče strokovne izobrazbe. Testiranje je bilo 23. aprila 1966.

Zap. št.	Priimek in ime	Doseženi rezultati izraženi v točkah		
		spl.vpraš. možnih točk	poseb.vpr. 34 možnih točk	skupaj 66
1.	Čibej Milena	23	53	76
2.	Virant Magda	12	24	36
3.	Strajnar Vera	11,5	33,5	45
4.	Zupančič Cilka	6,5	33,5	40
5.	Kastrin Tončka	17	39	56
6.	Špiletič Vladka	10,5	16	26,5
7.	Špelič Marija	13	44	57
8.	Kure Pavla	14	38	52
9.	Markovič Gabrijela	6,5	15	21,5
10.	Ljubič Marija	17,5	53	70,5
11.	Tisovec Marija	17	58	75
12.	Muhič Cvetka	18	56	74
13.	Jaketič Florjan	7,5	14	21,5
14.	Malič Pero	13	32,5	45,5
15.	Zorc Marija	9	11	20
16.	Bobaš Milena	19,5	38	57,5
17.	Furlan Marica	10	33	43
18.	Hlebec Slavka	10,5	38	48,5
19.	Zajc Cvetka	14	45	59
20.	Marčič Marija	16	35,5	51,5
21.	Štih Erika	10	23,5	33,5
22.	Kopinč Francka	17	26	43

Franc Markovič

GOZDNI DELAVCI SEKAČI SO SE ŽE TRETJIČ POMERILI NA TEKMOVANJU V PODTURNU

V soboto, dne 21. maja 1966 so se na prostoru pred "Jazbino" v Podturnu že tretjič zbrali gozdni delavci - sekači z namenom, da bi se med seboj pomerili v gozdarskih veščinah. To izbirno tekmovanje je postalo že tradicionalno, saj so se na njem že tretje leto zapored pomerili najboljši sekači.

Letos se je tekmovanja udeležilo 12 tekmovalcev in sicer iz GO Novo mesto 1, GO Straža 3, GO Podturn 3, GO Črmošnjice 2, GO Črnomelj 2 in iz GO Trebnje 1.

Vsak izmed tekmovalcev je preizkusil svoje znanje v 9 disciplinah in sicer:

- 1/ Preciznost zadevanja s sekiro
- 2/ Podsekovanje debla s sekiro
- 3/ Enostavni rez z motorno žago
- 4/ Kombiniran rez z motorno žago
- 5/ Zasek debla z motoriko
- 6/ Podžagovanje debla z motoriko
- 7/ Zlaganje in sortiranje celuloznega lesa
- 8/ Maklanje bukovega celuloznega lesa ali zimsko lupljenje iglavcev (na izbiro)
- 9/ Obračanje meča in menjava verige pri motorni žagi

Pri vsaki od navedenih disciplin se je upošteval čas, v katerem je bilo delo opravljeno in kvaliteta opravljenega dela. Za točkovanje obstoja poseben pravilnik, ki velja za tovrstna tekmovanja v republiškem in zveznem merilu. Največje možno število točk iz vseh disciplin je 990.

Vrstni red tekmovalcev je bil naslednji:

1/ Bukovec Ivan, GO Straža	627 točk
2/ Bobnar Alojz, GO Podturn	600 "
3/ Vidic Matija, GO Straža	588 "
4/ Murn Franc, GO Podturn	587 "
5/ Šabić Mijo, GO Trebnje	492 "
6/ Legan Alfonz, GO Straža	472 "
7/ Smolčič Anton, GO Črmošnjice	469 "
8/ Mujkić Akmo, GO Črmošnjice	435 "

9/ Turk Alojz, GO Novo mesto	406 točk
10/ Mauser Jože, GO Podturn	300 "
11/ Štajglin Jože, GO Črnomelj	279 "
12/ Ivančević Čedo, GO Črnomelj	245 "

Najboljša je bila ekipa GO Straža, sledile pa so ekipe iz GO Podturn, GO Črmošnjice, GO Črnomelj, GO Trebnje in GO Novo mesto.

Podobno kakor na drugem izbirnem tekmovanju v letu 1965 je tudi letos prijetno presenetil 52-letni Matija Vidic iz GO Straža, ki se je kljub svojim letom uvrstil na tretje mesto in tako prekosil precej mlajših sedelavcev.

Po končanem tekmovanju je 5 tekmovalcev, ki so zasedli prva mesta dobilo denarne nagrade, trije prvoplasirani pa so se udeležili republiškega prvenstva, ki je bilo v dneh 11. in 12. junija 1966 v Postojni.

Torej so Gozdno gospodarstvo Novo mesto zastopali na III. republiškem prvenstvu Bukovec, Bobnar in Vidic. Razumljivo je, da se je tukaj zbrala elita 60 najboljših sekačev iz vseh gozdnih gospodarstev v Sloveniji in je bila zato uvrstitev naših predstavnikov bolj skromna. Uvrstili so se takole:

Bobnar Alojz	21.mesto s	647 točkami
Bukovec Ivan	45.mesto s	539 "
Vidic Matija	59.mesto s	390 "

Ne glede na dosežene rezultate naj bodo taka tekmovanja v prihodnje vzpodbuda za čim širšo udeležbo tekmovalcev.

J.P.

NOVA CESTA NA GORJANCIH

Gorjanci so bili težko dostopni dokler ni bila pred dobrimi 90. leti zgrajena izvozna cesta, imenovana "Oglarica", ki se je na Vahti odcepila od državne ceste Novo mesto-Metlika in segala z dolžino 6,5 km do kraja, kjer stoji danes logarnica. Ta cesta, oziroma boljša pot, je vrisana že v starih avstrijskih specialkah. Ko so na Gorjancih 1894. leta zgradili parno žago so to cesto rekonstruirali, vendar pa je bil kasnejši kamionski prevoz, zaradi hudih klancev, protivzponov in premajhne širine, po njej zelo težaven. Od žage je bila speljana gozdna železnica proti "Gospodični", kasneje pa še naprej do "Krvavega kamna". Ko je bila gozdna železnica opuščena, je bila cesta podaljšana za približno 2 km do "Velikega placa" in za 1 km v "Glažarjev graben". Zadnji privatni lastnik je pričel graditi proti Gospodični solidno cesto in to v glavnem po trasi bivše gozdne železnice. Po isti trasi je bilo 1959. leta podaljšana kamionska cesta do Krvavega kamna, tako, da znaša danes njena dolžina 12 km. To je edina gozdna kamionska cesta v gozdnogospodarski enoti Gorjanci, ki omogoča izvoz v Gorjancih posekanega lesa. Po njej gozdni obrat Novo mesto zvozi letno do 3.000 m³ lesa, poleg tega pa po njej zvozi občasno znatne količine lesa tudi še sosednja hrvaška gozdna uprava Ozalj. Sedanja gorjanska cesta pa ima tudi vedno večji turistični pomen, saj se po njej motorizirani turisti pripeljejo do Gospodične in celo do Miklavža.

Spravilo do ceste se vrši po vlakah in izvoznih poteh, vendar pa je iz oddaljenih oddelkov spravilo zaradi močno narastlih stroškov postalo že problematično; vsekakor za intenzivnejše gospodarjenje zgolj obstoječa cesta komaj še zadošča.

Jeseni so geometri JLA začeli trasirati cesto za vojaške potrebe na Trdinov vrh. Del trase je sicer potekal tudi skozi gozd, vendar pa bi bil znaten odsek te ceste gozdarsko neproduktiven, ker bi ceste pripeljala preko južne strani, torej po žumberških košenicah na Trdinov vrh, del trase pa bi tudi presekala oddelek 17,

ki je izločen kot pragozd. Zato je gozdno gospodarstvo o tem obvestilo republiški sekretariat za gospodarstvo in Zavod za spomeniško varstvo, ki se z omenjeno traso nista strinjala, ker bi s tem gorjanski pragozd izgubil svoj pomen. Ker torej niti iz gozdarskega stališča, niti iz pravkar navedenega razloga ta trasa ni bila sprejemljiva, je bil z vojno pošto, ki je cesto projektirala spomladi dosežen sporazum o novi trasi, ki bi bolje služila tudi gozdarskim namenom in ne bi okrnila pragozda. Vojaški projektanti so čez zimo že izdelali popoln načrt za prvotno traso, zato so seveda zahtevali naj gozdno gospodarstvo najhitreje strasira novo cesto in napravi celoten načrt, ker so nameravali začeti z gradnjo že v začetku maja. Tako je projektiva obrata za gozdarsko načrtovanje v načelnem dogovoru z gozdnim obratom Novo mesto poiskala novo traso in začela trasirati v začetku aprila, kabinetna dela pri izdelavi načrta pa so opravili v rekordnem času, saj so v ta namen delali celo ponoči. Izvajalec del, JLA, se je z načrtom v celoti strinjal, saj je nova trasa le za 43 m daljša od njihove prvotne. Naj omenim, da je nova trasa v vseh ozirih izredno ugodna in zelo lepo speljana. Na Trdinov vrh se vzpenja s severne strani in bo vseskozi gozdarsko produktivna prometnica, saj odpira prav tiste oddelke iz katerih bi bilo sicer spravilo lesa izredno drago.

Nova cesta na Trdinov vrh se od obstoječe ceste Vahta-Krvavi kamen odcepi pri 11,5 km in se vzpenja po pobočju Skrajnega hriba in po pobočju ter grebenu Konja proti Geri. Cesta je dolga 3.143 m, je zelo lepo speljana, brez ostrih ovinkov se z dvema blagima serpentinama in povprečnim vzponom 9 % vije proti Trdinovemu vrhu oziroma na Gero, na nadmorsko višino 1.175 m; je najvišja gozdna cesta na območju našega gozdnega gospodarstva. Široka je 4 m, samo utrjeno cestišče je široko 3 m. Maksimalni vzpon znaša 10,9 %, na posameznih odsekih le 2 - 4 %. Zadnjih 125 m poteka po košenici na hrvaški strani.

Ker se je zelo mudilo z začetkom del, je bilo treba na trasi v najkrajšem času odkazati drevje za posek, izvršiti posek, izdelati sortimente ter spraviti les s trase. Odkazilo je izvršil revirni gozdar Gašperšič Janez, ki je odkazal 940 m³ brutto mase, napadlo pa

je 356 m³ bukovega tehničnega lesa, od tega 124 m³ tkzv. jamskega lesa za Italijo, 20 m³ javorjevega tehničnega lesa, 36 m³ smrekovine ter okrog 620 prn drv. Največje težave smo imeli s spravilom. JLA je s svojima dvema težkima buldožerjema začela z zemeljskimi deli po prvomajskih praznikih. Ker se je zelo mudilo, smo ves napadli les deponirali na naravnih rampah ob trasi, vendar pa so vozniki glede na neugoden čas in zaradi nujne zelo navili ceno za spravilo lesa ob trasi. Vojaška buldožerja sta dnevno napravila 300 do 400 m zemeljskih del tako, da je voznikom komaj uspelo sproti čistiti trase, saj so vlačili les tik pred buldožerji. Ko je bila trasa prebita, smo začeli s kamioni odvažati tehnični les, vendar pa je normalen prevoz po novi cesti močno zaviralo deževje, kasneje pa tudi dela pri utrjevanju cestišča, ki ga vrši neka inženirska enota JLA. Tako je še danes ob trasi skoraj polovica tehničnega lesa in vsa drva. Cesta je sedaj že toliko utrjena in zadnje dni tudi osušena, da lahko kamioni odvažajo preostali tehnični les.

Vsekakor bo nova cesta opazno obogatila naše gozdno cestno omrežje in pripomogla tudi k intenzivnejši negi saj zajema oddaljene oddelke Skrajnega hriba in Konja, v katerih bo onogočeno prepotrebno redčenje bukovih sestojev ob občutno zmanjšanih stroških spravila.

ing. Konrad Mehle

xXx

OBISKALI SO NAS ITALIJANSKI GOZDARSKI STROKOVNJAKI
IN GOZDARSKI INŠPEKTORJI IZ SLOVENIJE

Področje ožje Dolenjske in Bele krajine je zaradi obsežnih del na osnovanju intenzivnih nasadov iglavcev in premene degradiranih gozdov sploh postalo zelo privlačno za razne strokovne gozdarske ekskurzije. Vse te ekskurzije so organizirane z namenom, da bi se udeleženci seznanili z rezultati našega dela in da bi pri ogledu objektov izmenjali praktične izkušnje.

V lanskem in predlanskem letu so nas obiskali med drugim tudi angleški gozdarski strokovnjaki, gozdarji iz zavoda za pogozdovanje krasa in še več drugih strokovnjakov iz gozdarskega inštituta in republiškega sekretariata. V letošnjem letu pa smo imeli v gostih že dve večji ekskurziji.

Dne 17. maja nas je obiskalo šest predstavnikov inštituta za iglavce iz Torina, ki so imeli v okviru teme "Osnovanje in gojenje intenzivnih kultur hitrorastočih iglavcev" širši program ogledov po Sloveniji in Hrvaški. Ekskurzijo je organiziral Zvezni kmetijsko-gozdarski center. Poleg italijanskih strokovnjakov se je ekskurzije udeležil še predstavnik zveznega centra ing. Bura in 4 predstavniki Inštituta za iglavce v Jastrebarskem. Tega dne so si gostje najprej ogledali mešan sestoj smreke, zelenega bora, hrasta, bukve in ostalih listavcev v oddelku 8a gospodarske enote Padež-Ruperč vrh (GO Novo mesto). Posebno jih je impresioniral zeleni bor, starosti 60 - 80 let, ki je v tem oddelku zastopan s 25 % lesne mase. Nadalje so si ogledali še plantažo Mlake (GO Črnomelj) in nasad na Vahti (GO Novo mesto). Povsod so dajali zelo laskave ocene o doseženih uspehih in se zanimali za strokovne prijeme pri osnovanju nasadov. Eden od italijanskih strokovnjakov je ob zaključku dejal, da je ob pogledu na zelene bore imel občutek, kakor da bi sredi gozda srečal lepo mlado deklico. V mislih je imel zelene bore na Ušivcu.

Dne 3. junija letos pa so nas obiskali občinski in medobčinski gozdarski inšpektorji s področja cele Slovenije. Enodnevno ekskurzijo je tokrat organiziral

republiški gozdarski inšpektorat, udeležilo pa se je je 16 inšpektorjev. Ogledali so si nasad na Vahti, plantažo Mlake, drevesnico Gradac in nasad na Bojancih. Povsod so se čudili doseženim rezultatom in izrazili mnenje, da bi bilo potrebno s tako obsežnimi akcijami premene degradiranih gozdov začeti tudi drugod po Sloveniji.

J.P.

xXx

UGOTAVLJANJE VREDNOSTI GOZDOV

V letu 1965 je izšel zvezni zakon, ki določa, da morajo vse gozdnogospodarske organizacije, ki gospodarijo z gozdovi, ugotoviti vrednost družbenih gozdov, s katerimi gospodarijo. Ugotovljena vrednost naj bi služila kot osnova za določanje biološke amortizacije družbenih gozdov. Vrednost gozda se ugotovi na osnovi vrednosti stoječe lesne zaloge in sicer ločeno za zrele in približno zrele enodobne ter prebiralne gozdove in za mlade gozdove. Treba je ločiti tudi varevalne gozdove, pragozdove in grmišča.

Na posvetu pri poslovnem združenju gozdnogospodarskih organizacij v Ljubljani smo se dogovorili, da bi bila osnovna enota za ugotavljanje vrednosti gospodarska enota. Za izračun cene lesa na panju za zrele gozdove se vzamejo prodajne cene gozdnih sortimentov ob koncu leta 1965 razmerje gozdnih sortimentov po obratih, kakor so jih realizirali v drugi polovici leta 1965 (po začetku gospodarske reforme), ter stroški eksploatacije skupno z upravno in obratno režijo, amortizacijo I. in delom skladov iz dohodka podjetja.

Gozdno gospodarstvo Novo mesto, ki gospodarji z gozdovi v VIII. novomeškem gozdnogospodarskem območju, je bilo dolžno ugotoviti vrednost za vse družbene gozdove v tem območju. V ta namen je bila od upravnega odbora podjetja imenovana komisija, ki bi skrbela, da bi

bilo delo v redu in pravočasno izvršeno. Glavno nalogo je moral prevzeti obrat za gozdarsko načrtovanje, ki je moral izračunati ceno lesa na panju po gozdnih obratih in delno gospodarskih enotah ter na osnovi površin in lesnih zalog po gozdnogospodarskih načrtih ugotoviti vrednost družbenih gozdov po gospodarskih enotah, gozdnih obratih in za celo podjetje skupaj.

Pri računanju vrednosti smo se posluževali naslednjih podatkov:

- za povprečne prodajne cene gozdnih sortimentov smo vzeli prodajne cene iz cenika podjetja, ki je veljal ob koncu leta 1965,
- razmerje gozdnih sortimentov po gozdnih obratih je posredovala služba za izkoriščanje gozdov pri podjetju, le za enoto Sredgora-Bukova gora smo se poslužili predvidenega razmerja sortimentov po gospodarskem načrtu, ker so v tej enoti večja odstopanja od povprečja obrata,
- direktne stroške eksploatacije, obratno in upravno prodajno režijo, amortizacijo I. ter del skladov iz dohodka podjetja, ki bremeni eksploatacijo, je posredovala plansko-analitska služba podjetja in sicer za podjetje kot celoto, ne pa ločeno po posameznih gozdnih obratih,
- stroške osnovanja, podsetve oz. sadnje je posredovala služba za gojenje gozdov pri podjetju. Te podatke smo uporabili pri ugotavljanju vrednosti mladih enodobnih gozdov po induktivni metodi.

Delo pri ugotavljanju vrednosti zrelih, približno zrelih enodobnih ter prebiralnih gozdovih je potekalo takole:

Najprej smo na podlagi sortimentov, ki so povprečno napadli pri gozdnem obratu in prodajnih cen izračunali povprečno prodajno ceno za iglavce in listavce za vsak obrat posebej. Od teh povprečnih prodajnih cen smo potem odšteli stroške (direktne in indirektne) eksploatacije in pripadajoči del skladov iz dohodka podjetja, da smo dobili ceno lesa na panju po m³.

Izračun je razviden iz naslednjega pregleda:

Izračun cene lesa na panju (CLP) za stoječo lesno maso za zrele in približno zrele ter prebiralne gozdove.

A. Proizvodni (neposredni stroški)	igl.	list.
I. Sečnja in izdelava	12,65	14,14
II. Spravilo	19,08	19,27
III. Prevoz	13,89	13,66
IV. Manipulacija	16,84	17,93
Skupaj neposredni stroški	62,46	65,00

B. Posredni stroški		
1. Obratna režiija	34,11	41,76
2. Upravna režiija	6,47	6,58
3. Amortizacija I.	10,08	10,23
Skupaj posredni stroški	50,66	58,57

C. Lastna cena (A + B) 113,12 123,57

D. Pripadajoči del skladov iz dohodka podjetja 16,28 -

E. Skupaj lastna cena in pripadajoči del skladov podjetja 129,40 123,57

Izračun CLP:	Povpreč. prod. cena		Last. cena		CLP
	igl.	list.	in skladi		
	igl.	list.	igl.	list.	igl. list.

GO Novo mesto in Trebnje	169,05	108,23	129,40	123,57	39,65-15,34
GO Podturn	178,32	118,72			48,92- 4,85
GO Straža	175,83	126,32			46,43 +2,75
GO Črmošnjice	176,22	112,89			46,82-10,68
GO Črnomelj:					
GE Sredgora	171,07	109,16			41,67-14,41
GE Bukova gora	167,66	91,24			38,26-32,33
GE Bela krajina	171,36	110,60			41,96-12,97

S to ceno smo potem pomnožili odgovarjajoče lesne zaloge po gospodarskih enotah in tako dobili vrednost zrelih in približno zrelih enodobnih ter prebiralnih gozdov. Pri enodobnih gozdovih smo smatrali za zrele oz. približno zrele gozdove stare nad 80 let.

Vrednost mladih gozdov smo ugotavljali po induktivni metodi. Za naravno pomlajene mlade sestoje smo pri računanju vrednosti vzeli stroške umetne podsetve, povečane za obrestno mero.

$$V_m = c \cdot l, o p^m$$

V_m = vrednost gozda starega m let

c = vrednost enoletnega gozda, t.j. stroški osnivanja

p = obrestna mera

m = starost gozda

p = obrestna mera se računa po obrazcu

$$l, op = \frac{pz}{\sqrt{\frac{V_{pz}}{c}}}$$

V_{pz} = vrednost lesa v približno zrelem gozdu na panju

pz = starost približno zrelega gozda

c = stroški osnivanja

Pri nasadih smo vzeli za stroške osnivanja stroške sadnje.

Pri računanju vrednosti mladih gozdov so nastale težave pri nekaterih enotah, kjer je bil V_{pz} negativen. Matematično obrestne mere ni bilo mogoče ugotoviti, tudi z ekonomskih vidikov ni bilo sprejemljivo, da bi vrednost vloženih sredstev postopoma padala, če je že v naprej znano, da je končno produkt negativen. Praktično bi po navodilih morali za te mlade gozdove izkazati negativno vrednost, toda ob upoštevanju dejstev, da ima gozd poleg lesnih donosov tudi druge vrednote, smo za te mlade gozdove vzeli vrednost $L N$ dinar po ha.

Tudi vse negospodarske gozdove: varevalne in izločene gozdove smo ocenili z vrednostjo 1 novi dinar po ha.

Vrednost gozdov smo sumirali po gospodarskih enotah, gozdnih obratih in skupaj za celo podjetje, t.j. za VIII. novomeško gozdnogospodarsko območje.

Skupno vrednost po vrstah gozdov prikazuje naslednji pregled:

S U M A R I J
Gozdnega gospodarstva Novo mesto

Ugotovitev vrednosti gozdov

Vrsta gozdov za ugotavljanje njihove vrednosti	Površina gozdov ha	Vrednost gozda	
		za 1 ha N din	za celo površino N din
1. Vrednost zrelih in pribl. zrelih enodob. in prebiral. gozdov	19.868,2	2.528,00	50,226.744,91
2. Vrednost enodob. mladih gozdov	4.905,1	2.452,00	12,027.315,43
3. Vrednost var valnih neekonomskih gozdov	309,4	1,00	309,40
<hr/>			
Skupna vrednost družbe- nih gozdov VIII. gozdno- gospodarskega območja	25.082,7	2.481,96	62,254.369,74

Način ugotavljanja vrednosti gozdov pri našem podjetju se je delno razlikoval od načina v drugih gozdno-gospodarskih organizacijah v Sloveniji. Tako smo na primer pri nas vzeli povprečne stroške za celo podjetje, za leto 1965, ki nam jih je posredovala plansko analitska služba iz obračuna za leto 1965. Drugod, npr. v Kočevju, so ugotavljali stroške eksploatacije od enote do enote in sicer po posameznih fazah, tako, da je na vrednost gozdov po posameznih enotah zelo vplivala gostota produktivnega cestnega omrežja (spravilne razdalje) in razdalja prevozov s rtimentov do potrošnika, zaradi česar so lahko ugotavljali odnose med posameznimi gozdnimi kompleksi v pogledu rentabilnosti izkoriščanja. Pri naši metodi ugotavljanja vrednosti ta primerjava ni možna.

Po končanem ugotavljanju vrednosti je komisija dobljene rezultate še enkrat skupaj pregledala, nakar smo jih posredovali zveznemu sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo. Delo je bilo zaključeno konec maja, torej z dvomesečno zamudo.

V odnosu na druga gozdnogospodarska območja v Sloveniji je ugotovljena vrednost naših družbenih gozdov v pravilnem razmerju, saj imamo po strukturi gozdov, t. j. razmerju iglavcev in listavcev ter kvaliteti sestojev, slabše gozdove v Sloveniji. Opazno izstopa predvsem GE Poljane in Soteska, kjer so najboljši gozdovi našega območja.

ing. Peter Cujnik

xXx

NEKAJ PODATKOV O POŠKODBAH V ZVEZI Z DELOM IN OBOLENJIH IZVEN DELA TEKOM ZADNJIH LET

Da bi se seznanili z gibanjem poškodb v zvezi z delom in obolenji izven dela, sem sestavil tabelarni pregled tega stanja za zadnjih nekaj let. Pri tem sem upošteval nekatere osnovne varnostne pokazatelje in merila ter le zanesljive podatke. Zanimaril sem na primer finančne izgube vsled poškodb oz. obolenj, ker to merilo glede na različne kriterije po posameznih letih in delno zaradi pomanjkanja podatkov ne bi prikazalo realne primerjave. Namesto tega merila nam lahko deloma služi primerjava izgubljenih delovnih dni vsled bolovanj.

Iz tabele 1. je razvidno, da odstotek poškodb skupaj pada, odstotek poškodb pri delu pa zadnji leti stagnira. Poškodbe na poti so se od leta 1964 skoraj za polovico znižale, vendar je odstotek še vedno visok. Tudi resnost poškodb je visoka, še zlasti ob ugotovitvi, da je bilo samo v devetih mesecih preteklega leta 18 nezgod pri delu, 9 nezgod izven dela in 39 ostalih obolenj izven dela z bolniškimi izostanki, ki so trajali nad 30 dni.

Tabela 2. nam prikazuje žalostno resnico, da obolenja in poškodbe izven dela stalno naraščajo tako po odstotku kot po izgubljenih delovnih dnevih. Preteklo leto je bilo skoraj toliko primerov obolenj, kot če bi enkrat letno obolel vsak član kolektiva, izgubljeno pa toliko delovnih dni, kot če bi 24 zaposlenih celo leto bolovalo. Zanimivo je tudi stanje poškodb izven dela, ki prav tako naraščajo in jih je bilo v 9 mesecih preteklega leta 77, medtem ko je bilo poškodb v zvezi z delom 97. Še malo in poškodb izven dela bo toliko kot poškodb v zvezi z delom.

Če primerjamo poškodbe v zvezi z delom po povprečju petih let z obolenji in poškodbami izven dela, ugotovimo, da so številčno in v odstotku približno v razmerju 1:4; obolenj in poškodb izven dela je torej 4-krat več kot poškodb v zvezi z delom. Pri izgubi delovnih dni je razmerje 1:2,5, kar je razumljivo, ker je resnost obolenj in poškodb izven dela nižja kot pri poškodbah v zvezi z delom.

V tabeli 3. so prikazani sumarni podatki za vse vrste bolovanj v času petih let (T1. + T2). Iz tega vidimo, da je v petletnem obdobju povprečno letno болоvalo 85 % članov kolektiva, v zadnjih dveh letih pa 105, oz. 108 % zaposlenih. Pri tem je bilo izgubljeno povprečno letno toliko delovnih dni, kot če bi 26 zaposlenih celo leto болоvalo in medtem uživalo vse bonitete iz delovnega razmerja.

Tabela 4. prikazuje poškodbe v zvezi z delom po vrsti del, v zadnjih treh letih. Vidi se, da je veliko poškodb pri nakladanju in razkladanju lesa, pri kleščanju drevja, negi, čiščenju itd., da je številčnost poškodb pogojena tudi od intenzitete dela pri posameznih delih in, da je veliko poškodb vsled padcev s kolesi, motorji, oz. pri hoji, pri čemer gre 80 % poškodb na račun poškodb na poti na delo oz. z dela.

Iz tabele 5. se vidi, da so roke, noge in nato glava najbolj ogroženi deli telesa, saj je na teh delih telesa največ poškodb.

Oblike poškodb so razvidne iz tabele 6, kjer opazimo, da les ni iz perja in, da ob nepravilni manipulaciji

povzročajo udarnine z lažjimi ali težjimi posledicami. Vidi se tudi, da imajo sekire, vejniki in žage rezila, ki lahko povzročijo usek oz. urez, kadar niso v rokah človeka, ki jih obvlada. Opazimo lahko tudi, da uporabljamo zaščitna očala pogosto le za okras nahrbtnikov, ali skladišč in ne za zaščito oči. Končno tudi ugotovimo, da ne znamo hoditi ali se voziti s kolesi ali motorji. Samo v zadnjih treh letih je bilo skupaj 113 poškodb vsled padcev med delom, med hojo in pri vožnjah s kolesi oz. motorji.

- Iz prijav o poškodbah pri delu je razvidno, da je nepravilna tehnika dela, k čemur lahko štejemo tudi neuporabo predvidenih osebnih varstvenih sredstev, vzrok najmanj 85 % vseh poškodb pri delu. Ostalih 15 % poškodb pa odpade na najrazličnejše vzroke, ki jih ni mogoče vedno natančno ugotoviti, zlasti zaradi nedoslednega raziskovanja nevarnosti od strani revirnih gozdarjev. Sem spadajo poškodbe vsled vpliva alkohola, pomanjkljivosti materialnega okolja, vsled trenutnega razpoloženja delavca in njegovega temperamenta, poškodbe, ki so se verjetno pripetile izven dela, evidentirane pa so bile kot nezgode pri delu, ker niso bile raziskane, ipd.

Največ poškodb pri delu se vsekakor pripeti vsled nepravilne tehnike dela. Glede na to lahko sklepamo sledeče:

- da krajša predavanja iz tematike HTV, ki so več ali manj kampanjskega značaja ne zadostujejo;
- da revirni gozdarji, ki imajo stalen stik z delavci ne posvečajo dovolj pozornosti varni tehniki dela;
- da revirni gozdarji sami ne obvladajo varne tehnike dela glede na določila internega pravilnika o HTV ukrepih pri delu in zato ne morejo vplivati na delavce;
- da delavci, ki sicer teoretično obvladajo tehniko dela radi delajo po svoje, v želji, da bi dosegli večje efekte pri normiranih delih. Tovrstna naglica se skoraj vedno maščuje. itd...

O uporabi osebnih varstvenih sredstev smo že veliko govorili in pisali, vendar pa se še vedno dogajajo poškodbe vsled neuporabe teh sredstev. Varstvena sredstva pa se včasih ne uporabljajo zato, ker kratkomašo

leže v obratnih skladiščih in čakajo boljših časov. Zakaj leže v nekaterih skladiščih zaščitne rokavice, ki so namenjene delavcem pri negi gozdov, nakladalcem lesa, cestarjem, delavcem pri gradnji cest, sekačem in podobno?

Zakaj leže po skladiščih zaščitna očala, čelade, predpasniki in podobno, kar je namenjeno moto-žagarjem, cestarjem, oz. delavcem pri negi gozdov? Na eni strani kričimo, da so skladišča polna nepotrebnih zaščitnih sredstev, ki bremenijo obrate, na drugi strani pa imamo poškodbe vsled neuporabe takih sredstev. Izgleda, da na nekaterih obratih ni nikogar, ki bi od časa do časa pregledal normative osebnih varstvenih sredstev v pravilniku, pogledal v skladišče in odredil odjajo varstvenih sredstev v uporabo tistim, ki so jim namenjena. Ali je tako težko vprašati referenta za HTV čemu so namenjena ta ali ona varstvena sredstva, če že tega nekdo ne ve, čeprav jih obrat sam planira? Zanimivo je, da je največji vik in krik glede "nepotrebnih" varstvenih sredstev pri tistih obratih, oz. odgovornih osebah, ki so glede tega najbolj malomarni. O tem nas prepriča že sam pregled skladišča na eni in obhod delavcev na drugi strani. Menda je napad res najboljša obramba.

Pri tem pa lahko ugotovimo še to, da odgovorne osebe na nekaterih obratih kratko malo zmignejo z rameni, če na primer delavci pri negi gozdov in pod. ne žele delati z zaščitnimi rokavicami in puste, da rokavice ostanejo v skladišču. Drugič zmignejo z rameni, ko podpisujejo prijavo o nesreči pri delu, ki je nastala vsled zastrupitve na rokah, odrgnin, vsekov z vejniki in podobno. Smatram, da take tolerance niso na mestu. Menim pa tudi, da je malo delavcev, ki bi se branili uporabljati zaščitne rokavice pri obžetvah na površinah zaraščenih z robido, ali pri čiščenju sestojev.

Posebno poglavje so nezgode na poti na delo oz. iz dela, ki zavzemajo razmeroma visok odstotek. Tudi o tem smo že veliko govorili in pisali. Še enkrat pa povdarjam, da je natančna raziskava takih nezgod nujna, ker sem prepričan, da se za marsikatero nezgodo na poti skriva nezgoda izven dela.

O obolenjih in nezgodah izven dela, ki predstavljajo daleč največji delež vseh bolovanj in jih je vedno več, je težko izreči polnoveljavno sodbo. Izgleda pa, da še vedno ni težko dobiti "bolniške", da so zdravniki še vedno zelo širokogrudni, kljub tovrstnim intervencijam družbe, zavodov za socialno zavarovanje in socialnega delavca. Socialni delavec podjetja je že ugotovil nekaj primerov, da so sodelavci med bolniškimi izostanki iz dela doma opravljali razna domača dela. V tem pogledu menim, da sam socialni delavec zaradi obsega temu ne more biti kos in da bi morali obrati sami ugotavljati, kaj delavci med bolniškim staležem delajo in poročati socialnemu delavcu ali zdravniku, kadar gre za prekrške zdravnikovih navodil.

Glede na vse navedeno, bi kot tolikokrat doslej, spet povdaril, da je potrebno za izboljševanje stanja na področju bolovanj več resnosti in doslednosti. Nobena, še tako dobro zamišljena dejavnost ne bo žela uspehov brez resnosti, doslednosti, izpopolnjevanja znanja in podobno vseh prizadetih, torej delavcev, odgovornih oseb oz. vsega kolektiva. Ali bomo že enkrat prišli od besed k dejanjem? Ali ima kdo kakšen dober predlog, kako bi te stvari uspešneje urejevali?

Bogo Špiletič

xXx

POŠKODBE PRI DELU

P-1

Leto	Povpr. št. zaposl.	Poškodbe pri delu		Poškodbe na poti		Poškodbe skupaj		Št. izgub. del. dni vsled poškodb	Resnost pošk. - izgub. dni na primer	Poškod. se je vsak .. če celo leto čl. kol. ne bi delalo ..	Izgub je toliko dni, kot
		št. zap.	% na zap.	št. zap.	% na zap.	št. zap.	% na zap.				
Povprečje iz 1961/62	601	83	13,8	10	1,7	93	15,5	1.805	19,4	6,4	7
1963	674	103	15,3	10	1,5	113	16,8	1.259	11,1	5,9	5
1964	855	108	12,6	34	4.-	142	16,6	2.541	17,9	6.-	10
1965	802	101	12,6	18	2,2	119	14,8	1.830	15,4	6,7	7
SKUPAJ	3.533	478	-	82	-	560	-	9.240	-	-	36
Povprečje 5 let	706	96	13,6	16	2,3	112	15,9	1.848	16,5	6,3	7

OBOLENJA IZVEN DELA

P-2

Leto	Povprečno št. zaposlenih	Obolenja in poškodbe izven dela	štev. izgub. del.dni zaposl.	% na št. del.dni zaposl.	Ravnost obolenj (št. boln. dni na primer)	Obolenj je vsak . . .	izgub. je tol. del.dni kot če celo leto ne bi delalo . . .
Povprečje iz let 1961/62	601	237	3.499	39	14,7	2,5	14
1963	674	468	4.203	69	8,9	1,4	27
1964	855	754	5.894	88	7,8	1,1	24
1965	802	745	6.032	93	8,1	1,0	24
Skupaj	3.533	2.441	23.127				94
Povprečje petih let	706	488	4.625	68	9,5	1,4	18,8

POŠKODBE PRI DELU IN OBOLENJA IZVEN
DELA

T-3

Leto	Povpr. št. zaposl.	Poškodbe pri delu št. % na zap.	Obolenja izven dela % na zaposl.	Skupaj št. % na zaposl.	Št. izg. del.dni vsled bolovanja	Resn. bolov. je vsak izgub. dni na primer	Boloval je vsak član dni kot če bi del.... čl.kolekt.	Izgub.je toliko del. dni kot če bi del.... čl.kolekt.
Povprečje iz let								
1961/62	601	93 15,5	237 39	330 55	5.304	16	1,8	21
1963	674	113 16,8	468 69	581 86	5.462	9,4	1,1	22
1964	855	142 16,6	754 88	896 105	8.435	9,4	vsi 1x in 41 oseb 2x	34
1965	802	119 14,8	745 93	864 108	7.862	9,0	vsi 1x +62 oseb 2x	31
SKUPAJ	3.533	560 -	2441 -	3001 -	32.367			130
Povprečje petih let								
	706	112 15,9	488 69	600 85	6.473	10,7	1,1	26

POŠKODBE PRI DELU PO VPETI LFL

Leto	Pri Kliš Raz bel mak te želi, neča delo vider dalo vož pačo. raz sku	pedir. čen žago je la san in in pri čov. s nja pri no paj	in vanju nju nju in razkl.čišč.str. orod karn.s vožnji	in št. kol.	in št. motor									
1963	17	16	7	2	2	9	5	1	5	11	7	6	18	113
1964	3	11	16	5	1	28	10	2	1	8	21	18	13	142
1965	9	13	7	1	7	-	20	4	3	4	10	15	11	119
SKUPAJ	29	40	30	13	14	3	57	30	7	9	23	38	39	44

POŠKODBE PO DELIH TELES

T-5

Leto	oči	obraz	ostali deli glave	prsa	rebra	hrbet	roke	na rokah	prsti	noge	razno	skupaj
1964	4	3	6	3	6	4	38	30	30	46	2	142
1965	9	5	6	3	3	2	26	21	44	-	-	119
SKUPAJ	13	8	12	6	9	6	64	51	90	90	2	261

POŠKODBE GLEDE NA OBLIKO, KAKO SO SE
PRIPELILE

Oblika poškodbe	število poškodb po letih			skupaj
	1963	1964	1965	
Udarci ali stisk drevesa, veje ali gozdnih sortimentov	23	31	18	72
Urezi z motorno žago med delom in tik pred pričetkom dela	2	6	6	14
Urezi z navadno žago med delom	4	2	1	7
Useki s sekiro v nogo ali roko (klešč., podsekov., beljenje, makl.)	18	8	11	37
Useki z vejnikom ali podobnim orodjem v roko ali nogo pri čiščenju	4	7	6	17
Urezi, useki, udarci pri vzdrževanju orodja	5	1	4	10
Padec veje na delavce (glavo) pri podiranju drevja	-	1	2	3
Zbodljaji z ivermi (trskami) pri nakladanju lesa, makljanju ipd.	8	3	2	13
Zbodljaji s trni pri čiščenju in pod.	-	2	4	6
Poškodbe oči vsled odleta iveri (klešč., prežagovanje in pod)	4	2	5	11
Poškodbe oči vsled odleta kamna pri delu s kamnom	4	2	1	7
Poškodbe teles. delov vsled udarca, pritiska oz. odleta kamna ali kovine	6	8	3	17
Razne poškodbe pri delu na strojih in napravah	1	1	1	3
Udarnine, zvini, zlomi in pd. vsled padcev med delom	6	19	18	43
Udarnine, izpahi, udarci, zlomi in pd. vsled padcev pri hoji	6	15	12	33
Udarnine, nalomi, zlomi vsled padcev pri vožnji s kolesi	4	9	7	20
Udarnine, nalomi, zlomi in pd. vsled padcev ob tla pri vož. z mot.	3	8	6	17
Razno	15	17	12	44
	123	142	119	374

PREMENA GOZDOV V SUHI KRAJINI

Slabo gospodarjenje z gozdovi (prekomerno izkoriščanje) in tudi slabi rastiščni pogoji so močno vplivali na gozdove Suhe krajine. Gozdovi v Suhi krajini spadajo med najslabše na Dolenjskem. Zaradi zaostalih oblik gospodarjenja smo morali pristopiti k modernejši obliki, to je k osnovanju nasadov hitrorastočih drevesnih vrst iglavcev. Kljub slabim pedološkim razmeram in vplivom močnega zakraševanja, so zlasti na severnih ekspozicijah in v nižinah, ali kraških vrtačah danes vsi pogoji za osnovanje nasadov iglavcev. Za to imamo že več dokazov, kot npr. nasad črnega in rdečega bora na Pleškem hribu in zeleni bor v Žužemberški gmajni in razni manjši nasadi smreke po raznih vrtačah, ki zelo dobro uspevajo. Zato bi morali ta ugodna rastišča, ki so poraščena s slabimi sestoji gabra, bukve v večini primerov pa z različnimi grmišči čim prej izkoristiti in na njih osnovati sestoje, od katerih lahko v bodoče pričakujemo vrednejše sortimente. Iglavcev je v Suhi krajini zelo malo, zato imajo intenzivni nasadi še večji pomen.

Za gozdove celotne novomeške občine je izdelan regionalni načrt obnove gozdov, ki zajema tudi gozdove Suhe krajine. Ta načrt obravnava posamezne objekte le okvirno. Za vsak posamezni objekt pa se izdelata poseben operativni elaborat, ki točno precizira vso tehniko dela od osnovanja nasada, vzdrževanja in končnega oblikovanja sestoja.

Po regionalnem načrtu obnove gozdov so predvideni naslednji objekti:

Ostri vrh	k.o. Ajdovec	68 ha
Devnice	k.o. Dvor	89 "
Nad Podšem pavlom	k.o. Dvor	33 "
Koti	"	40 "
Pukovica	"	50 "
Samka	"	45 "
Trebški breg	"	10 "
Pri rimskem znamenju	"	10 "
Čeplje	"	13 "

Podlisec	k.o. Reber	116 ha
Zalisec	"	165 "
Vrh-Križ	k.o. G. Križ	81 "
Gmajna	k.o. Šmihel	130 "
Šice	"	205 "
Brezje I	k.o. Žužemberk	37 "
Brezje II	k.o. Stavča vas	41 "
Vrtača	"	11 "
Za Podgozdom	"	70 "
Loški ovinki	"	46 "
Smerjak	k.o. Vel. Lipje	82 "
Stevnice	"	127 "
Cerje	"	140 "
Vrh-Lopata	k.o. Sela Hinje	146 "
Visejc	"	22 "
Sela Višnje	"	100 "
Ratje	"	45 "
Žvirče	k.o. Žvirče	186 "
Prevole	k.o. Žvirče	62 "
Hinje	k.o. Hinje	40 "
Polom	"	20 "
Blažev hrib	"	83 "
Črni dol		55 "
	Skupaj:	<u>2.368 ha</u>

Za celotno Suho krajino je v regionalnem načrtu predvideno 2.368 ha obnove gozdov. Močno otežkočeno je gospodarjenje predvsem zaradi tega, ker so skoraj vsi ti gozdovi v zasebni lasti in jih kmečko prebivalstvo predvsem uporablja za steljarjenje, tako da zelo neradi pristanejo na to, da bi dali površine za osnovanje intenzivnih nasadov.

Prav iz teh razlogov smo kot prvi objekt izbrali Smerjak, ki je last SLP. Sicer zemljišče ni bilo v celoti najbolj primerno za osnovanje intenzivnega nasada, vendar tudi na slabših rastiščih s pravilno izbrano drevesno vrsto in intenzivnim gnojenjem uspeh ne more izostati. Zemljišče leži v k.o. Veliko Lipje in je tipično kraškega značaja. Zemlja je srednje globoka, na grebenih bolj plitva, v poletnih mesecih pa zelo primanjkuje vlage. Zato so bili grebeni pogozdeni s črnim, rdečim in zelenim borom, ki na celotnem objektu zajema 40 % površine. 55 % površine je pogozdeno s smreko in to po vrtačah in na severovzhodni ekspoziciji nasada. Sam objekt

zahteva zelo veliko vzdrževalnih del, zlasti čiščenja in obžetev, ker se močno pojavlja leska in razne trave. Objekt je v sedanji fazi zaključen in zavzema 83 ha površine.

Drugi po velikosti je intenzivni nasad Podlisec. Zemljišče je bilo prvotno pokrito s slabim gabrovim gozdom, lesko, trepetliko in jelšo. Tla so globoka in zelo primerna za osnovanje intenzivnega nasada. Gozd je v celoti zasebna lastnina, zato smo imeli s kmeti velike težave, saj so te gozdove predvsem uporabljali za steljarjenje, pridobivanje vinogradniškega kolja in kurjavo. Osnovanje se je pričelo v letu 1963. in je do sedaj pogozdenih 45 ha. Največ je smreke, sledi zeleni bor, macesen in nekaj rdečega hrasta. Uspeh je zelo dober, saj ni redek primer ko je macesen v lanskem letu prirastel v višino tudi po 130 cm. Velike težave imamo z vzdrževanjem nasada, ker se močno pojavlja robida in grmovje, primanjkuje pa občasne delovne sile. Na tem objektu smo v letošnjem letu posadili na površini 0,50 ha domači oreh. Upamo, da uspeh ne bo izostal, kar se že danes na nasadu lahko opazi.

V letu 1961 smo začeli z obnovo na Pleškem hribu. To je nekakšen poskusni objekt, saj smo pogozdovali z različnimi drevesnimi vrstami različnih velikosti in starosti. Najboljši uspeh je pokazal 2 letni rdeči in črni bor, v vrtačah pa tudi smreka. V naslednjih letih bomo izključno pogozdovali z dveletnim rdečim in črnim borom, ker so tla plitva in malo vlažna. Ta način pogozdovanja bi priporočil tudi v naslednjih letih za celotni revir Hinje. Manjše sadike se lažje prilagodijo neugodnim vremenskim pogojem in slabim talnim razmeram. Objekt bo v končni fazi obsegal 53 ha, do sedaj pa je osnovanih že 11 ha.

V lanskem letu smo pričeli z osnovanjem intenzivnega nasada na Brezovi rebri in v Ajdovcu. Pedološke in klimatske razmere so zelo ugodne, lep primer pa so sestoji smreke v gospodarski enoti Brezova reber. Po operativnem načrtu je predvideno vsako leto osnovati 10 ha nasada. Značilno je to, da smo pri lastnikih gozdov dosegli, da sami sodelujejo pri osnovanju nasadov, zlasti pri pripravi tal. V končni fazi bo obsegal nasad 120 ha površin.

Tudi gozdovi Suhe krajine bodo v bodoče izboljšani. Povečala se bo lesna zaloga in tudi kvaliteta, zlasti v prid iglavcem, ki so na tržišču bolj iskati kot listavci.

ing. Adolf Štor

xXx

ALI RES NE UTEGNEMO POISKATI NAJVIŠJEGA IN NAJDEBELEJŠEGA DREVEŠA?

V letošnji drugi številki je bil objavljen razpis nagrad za najvišje in najdebelejše drevo na našem območju. Postavljen je bil tudi rok, da je treba podatke poslati do 20. junija. Pričakovati je bilo, da bo iz vsakega obrata vsaj nekaj takih dreves, ki bi prišla v poštev bodisi za debelino, bodisi za višino. Na žalost pa sta doslej prišla samo dva prispevka, tako, da je "Kraljica Sv. Petra" (objavljeno v letošnji drugi številki) dobila dva tekmece. Seveda je to premalo, da bi lahko že podelili nagrade. Izbor mora biti vsekakor večji. Potrebno je samo malo dobre volje in časa ter poiskati taka drevesa. Uredništvo se je odločilo, da podaljša rok do izida naslednje, t.j. 4. številke (predvidoma konec avgusta ali v začetku septembra). Zato vas prosimo, da se potrudite in poiščete najvišje in najdebelejše drevo na vašem obratu.

V današnji številki objavljamo podatke o dveh takih drevesih:

1/ Mogočni hrast pri gostilni Mrvar na Hribu pri Škrjančah

Naš mehanik Dane Novak, ki ga vsi dobro poznamo, si je pri taksatorjih sposodil višinomer, naslednjega dne pa prinesel podatke o mogočnem hrastu, ki kraljuje pri gostilni Mrvar na Hribu. Višine je nameril

26,5 m, za merjenje obsega pa je porabil skoraj celo klopko vrvice, saj je nameril 603 cm v prsni višini. Iz tega obsega preračunan premer znaša 192cm. Čeprav Dane ni gozdar, je le pokazal zanimanje za debela drevesa. Morda bi se tudi drugi gozdarji potrudili izmeriti kakšno visoko ali debelo drevo, če bi raslo pri kakšni gostilni!

Drugi prispevek, ki pa je nekoliko daljši, je poslal tov. Alojz Puhar, revirni gozdar iz Podturna.

2/ Najdebelejša bukev na GO Podturn

Že v prejšnjih številkah "Dolenjskega gozdarja" je bilo objavljeno, da naj terensko osebje pregleda v svojih revirjih drevje in ugotovi ter opiše najdebelejše in najvišje drevo iglavcev in listavcev.

Da se navedenemu vabilu odzovem bom opisal primerek bukve, ki se nahaja v revirju Pogorelec odd. 100/I.

Bukev ima obseg 4.50 m in premer 143 cm, višina pa znaša 37 m. Ta primerek bukve je najdebelejše in najvišje drevo v revirju Pogorelec in verjetno tudi na celem obratu Podturn.

Obseg navedene bukve je izmerjen z vrvico, iz obsega pa je izračunan prsni premer. Višino je izmeril tov. ing. Petrič z Blume-Leiss-ovim višinomerom. Višino je bilo težko točno izmeriti, ker je navedena bukev obdana s precej gostim in visokim bukovim podmladkom, obenem pa raste tudi na precej veliki strmini.

Navedena bukev je edino debelo drevo, ki je ostalo od prejšnjega sestoja v tem oddelku. Že pred vojno in po njej so bila namreč vsa starejša drevesa posekana, ostali pa so le posamezni koši iglavcev in listavcev. Tudi navedena bukev je bila že večkrat odkazana a nikoli podrta zaradi same debeline pri panju in ker je na skali in bi ji bilo potrebno iz ene strani postaviti oder, da bi se ji delavci lahko približali.

Zanimivo je kako je moglo tako veliko in debelo drevo zrasti na taki pečini in kako lahko samo kljubuje vetru in vsem vremenskim vplivom. Človek dobi vtis, ko jo gleda s strani votline, da raste v zraku. Pod njo je

namreč skalnata votlina dolga 10 m in visoka 2 m. Drevo je dobro vidno že iz ceste pri vasi Sela.

Navedeno drevo in pečina sta zanimiva tudi zato, ker sta med NOB nudila zaščito delu borcev Dolenjskega odreda in posameznim borcem tukajšnje doline. V tej pečini se je zbirala tudi "Janova" četa, katero so 1942 leta na Krki razkropili Italijani. Zato temu drevesu in votlini (pečini) pripada tudi del zgodovine NOB, ki se je odigravala v Rogu. Zaradi tega bo verjetno tudi navedena bukev ostala še v bodoče kot spomenik NOB in simbol najdebelejšega in najvišjega drevesa.

Navedena pečina oziroma votlina s to bukvijo je vsej podturnško-topliški dolini poznana pod imenom "Pri Škednju".

xXx

PRVA TROFEJA

Urednik našega glasila mi je že nekajkrat predlagal, naj obelodanim kakšno "frišno jagersko". Vsakokrat sem mu obljubil, časi se mi niti sanjalo ni, česa naj se tokrat lotim. Čakal sem, da bo zgodba nastala. In res se je odigrala v nedeljo 3. julija t.l. v Čilpahu pri Trebelnem - prav natanko tako kot govori pričujoča številka "Dolenjskega gozdarja".

Zgodaj zjutraj - po uri sodeč - sredi noči, smo Tine, Matija in jaz vstali iz sladkega spanja na lepo dišečem Pavlinovem senu. Polglasno smo zaželeli drug drugemu "dober pogled" in tiho odšli vsak v svojo smer čakati srnjaka.

Za čakanje nimam kaj dosti potrpljenja, ker sem bolj "Janez popotni". Zato sem se odločil za zalaz. Že so se lesketali prvi sončni žarki v jutranji rosi, ko sem zapustil čakališče na stari hruški in spremenil način lova. Kake pol ure sem se skrivaj kradel ob stikališčih interesnih sfer kmetijcev in gozdarjev, ko sem na Štajerjevi njivi pod Čilpahom zagledal iskano "rjavo dlako"

- pa ne samo eno - bilo jih je mnogo, koliko pa ne morem reči, kajti nisem jih mogel prešteti, ker sem videl samo eno stran "kapitalnega srnjaka".

Precej daleč sva si bila vsaksebi. Z daljnogledom sem ugotovil, da ima že dokaj sivo glavo. "Ta mora biti pameten in izkušen", sem si mislil. Kot bi slutil, kdo se mu bliža, je motril naravnost proti meni. Še zadosti gosta živa meja mi je omogočala, da sem se mu skrivaj in tiho bližal. Še kakih 50 m naju je ločilo, ko sem odložil nahrbtnik, srnjaka še enkrat pogledal skozi daljnogled - ponovno je dvignil svojo "kronano" glavo in strmel proti smrtonosni cevi, ki je bila namerjena proti njemu. Stal sem kot vkopan. Nič hudega sluteč se je pomaknil k poslednjemu kolu fižola. V mislih sem mu za zadnji zalogaj želel: "Dober tek". Tedaj sem imel že dobro pomerjenega. Srce mi je pričelo močneje biti, odlašal sem dokler sem mogel, najraje pa bi zavpil: "Zbeži". Premagal sem se in napel naprožilec. Samo še ennežen dotik na sprožilec bo odločil njegovo usodo. Zdelo se mi je, da je nastala grozna tišina. Tudi jutranjih pesmi ptic nisem slišal, slišal sem le utrip svojega srca. Najraje bi povесil puško. Tedaj srnjak ponovno dvigne glavo in se pokaže v vsej svoji lepoti.

Ves ta čas sem ga imel na muhi. Končno sem se odločil, da se bom z enim samim migljajem s prstom poslovil od njegove elegantnosti. Tresoč roko sem počasi bližal sprožilcu. Še preje kot sem to sam želel je odjeknil strašen strel. Srnjak je v lahkem diru prečkal njivo in se izgubil v gozdu. Na tiho sem si mislil: "Da bi le bila tvoja koža zdrava", a strah me je bilo, ko sem videl, da njegov beg ni bil čisto normalen.

Osramočen sem odšel na mesto, kjer je srnjak v usodnem trenutku stal. Niti dlake, niti kaplje krvi ni bilo videti, dasi sem dobro pregledal vso pot, ki jo je še po strelu napravil po njivi. Potrt sem odšel proti domu lovca Poldeta, da mu povem svoj greh. Ko sem že hodil kakih deset minut, sem prišel na poti na krvno sled. Prepričan sem bil, da je to kri mojega "kapitalca", zato sem poklical že omenjene tri lovce in še lovca

Marjana ter psa krvoslednika Carmana in vsi skupaj smo odšli po krvni sledi. Carman s to sledjo ni bil zadovoljen. Kot da bi hotel nam nekaj dopovedati, a mi smo bili nepopustljivi. Vodil nas je čez drn in strn - sem ter tja, dokler nas ni pripeljal do hleva v Zabukovju. Tu se je ustavil pri vohu. Vsi skupaj smo "strokovno" ugotovili, da smo sledili vola, ki se je na paši obrezal nogo.

S tem še nisem bil zadovoljen. "Hočem, da gremo vsi skupaj pogledat na mesto, kjer sem streljal", sem dejal. Vsi so pristali na moj predlog, le starejšega lovca Poldeta smo izvzeli, ker ni bilo ravno blizu. Carman je vedel, da mora tudi on z nami. Na samem mestu sem moral še enkrat ponoviti vse kar se je zgodilo ob strelu, le tokrat brez puške, kajti na-mesto srnjaka sta stala Tine in Matija. Nato sva senjima pridružila še z Marjanom. Še enkrat smo vse preiskali, toda nikjer ni bilo nobenega znaka zadetka. Še kratek strokovno - lovski posvet Marjana, Matije in Tineta je bil: "Tone, bodi brez skrbi, tvoj "Kapitalc" je odnesel zdravo kožo". Odgovora na to izjavo mi ni bilo potrebno dati, kajti v tem trenutku je v gozdu zalajal Carman. Hitro smo pohiteli k njemu, lajal je srnjaka, ki je ležal na tleh v zadnjih zdihljajih, a še vedno ponosno dvigal svojo "kronano glavo".

H. T.

xXx

DVAKRATNI STRAH ZARADI MEDVEDA

Ni redkost, da slišiš ali celo vidiš medveda, kako trese kakšno staro hruško na zapuščenem bivšem kočevskem sadovnjaku. Navadno se to dogaja, ko prične sadje zoreti. To srečo je imel tudi gozdni delavec Mirko. Stanoval je na Podstenicah. Z namenom, da bi po večerji še malo pokramljal, se je napotil k nosačem, ki so stanovali okrog 250 m od njegovega stanovanja.

Prišel je čas, ko se je bilo treba odpraviti k počitku. Potem, ko je malo pokramljal, se je Mirko napotil okrog desetih proti svojemu stanovanju. Napravil je samo nekaj korakov v smeri proti stari hruški, ko nenadoma zasliši "Cop", in pred njim se pojavi medved, ki je od strahu padel s hruške. Seveda se je Mirko ves prestrašen ustavil in ko je prišel malo do sape je komaj izdaval "Na pomoč!" Medved se je prav tako ustrašil in zbežal v svojo smer, medtem ko jo je Mirko ucvrl nazaj od koder je prišel. V spremstvu se je potem le napotil v svoje stanovanje. Po neprijetnem doživetju se je končno le umiril in zaspal. Komaj pa je dobro zaspal, se mu je v sanjah ponovil podoben prizor kot malo prej z medvedom. Razlika je bila le v tem, da "Cop" ni bil medvedji s hruške, ampak njegov s postelje na tla. Po klicu "Na pomoč, medved!", sta prišla njegova sodelavca in ga pomirila.

Od takrat se Mirko v mraku ni več oddaljil od svojega stanovanja in se kmalu odločil, da premenja delo, kar je tudi storil.

Jože Lukšič

xXx